

Datum publicatie: 14.01.2011

Handwijzer voor taaldocenten

Versterken van leren in het talenonderwijs

Astrid Vandendaele, UCT Ugent

Eva Van de Wiele, UCT Ugent

Catherine Verguts, UCT Ugent

**Publicatie in het kader van het Interregproject Goesting in Leren en Werken (GoLeWe)
Thema 1: Overgang naar H.O. - Actie 1.4: Versterken van leren - Indicator 1.4b:
handwijzer voor taaldocenten om 'versterken van leren' in te bouwen bij taalleren**

Deze handwijzer bundelt didactische tips voor het versterken van de leercompetenties ('zelfkennis', 'zelfsturing', 'relateren/structureren', 'concretiseren', 'samenwerken' en 'kritische verwerking') binnen het taalonderwijs. Om de didactische tips te verlevendigen werden voor elke competentie praktijkvoorbeelden uitgewerkt.

Doelgroep: Taaldocenten Secundair & Volwassenenonderwijs

Het GoLeWe-Project

‘Goesting in Leren en Werken’ is zowel de rode draad als de uitdaging van dit project. We willen bereiken dat jongeren hun kwaliteiten kunnen uitbouwen tot competenties die nodig zijn in de maatschappij en in het werkveld. En dat onze jong afgestudeerden werk vinden dat aansluit bij eigen mogelijkheden, motivatie en ambities en bij het vinden van een plaats in de maatschappij.

De projectacties zijn gegroepeerd in drie thema’s: een vlotte overgang naar het hoger onderwijs, leren in het hoger onderwijs en samenwerking met het werkveld. Concrete acties richten zich op het verbeteren van leercompetenties, op studiekeuzebegeleiding en op leertrajecten die afgestemd zijn op de mogelijkheden van studenten. Er gaat ook aandacht naar studententutoraat en naar competentie management. Acties die bijdragen tot een betere afstemming en samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zijn: werkplekleren en de uitvoering van werkveldopdrachten door studenten, co-creatie van onderwijs en facilitering van de combinatie werken en leren. Goesting in leren en werken gaan hand in hand. Want de nieuwe werknemer is een kenniswerker die zichzelf blijft ontplooien.

Abstract

Handwijzer voor taaldocenten

Deze handwijzer bundelt didactische tips voor het versterken van de leercompetenties (‘zelfkennis’, ‘zelfsturing’, ‘relateren/structureren’, ‘concretiseren’, ‘samenwerken’ en ‘kritische verwerking’) binnen het taalonderwijs. Om de didactische tips te verlevendigen werden voor elke competentie praktijkvoorbeelden uitgewerkt.

Inhoud

Inleiding	5
Leercompetenties	6
1. Zelfkennis	6
VOORBEELD 1 PRESENTEER INFORMATIE OP VERSCHILLENDE MANIEREN: MINDMAPS	7
VOORBEELD 2 LEER REFLECTEREN OVER VERSCHILLENDE LEERSTIJLEN	9
VOORBEELD 3 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET STRUCTUREREN: DENK WIJZER	10
VOORBEELD 4 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET STRUCTUREREN: SAMENVATTING EVALUEREN	10
2. Zelfsturing	11
VOORBEELD 1 BIED EXTRA OEFENINGEN AAN: OP HOT POTATOES	12
VOORBEELD 2 BIED EXTRA OEFENINGEN AAN: HOU HET LUDIEK	13
VOORBEELD 3 GEEF AAN WELKE BOEKEN, FILMS, ENZ. DE MOEITE WAARD ZIJN	13
VOORBEELD 4 BEVORDER MULTIMEDIAAL LEREN: VOORBEREIDING STADSBEZOEK	14
VOORBEELD 5 BEVORDER MULTIMEDIAAL LEREN: PODCAST EN VODCAST	14
VOORBEELD 6 BEVORDER MULTIMEDIAAL LEREN: TWITTER	16
VOORBEELD 7 BEVORDER MULTIMEDIAAL LEREN: FACEBOOK	17
VOORBEELD 8 GEBRUIK PROCES-EVALUATIE: CHECKLIST TAALPORTFOLIO	17
VOORBEELD 9 GEBRUIK PROCES-EVALUATIE: ZELFCORRECTIE NA FEEDBACK	19
VOORBEELD 10 BOUW JE LES OP VOLGENS HERKENBARE PATRONEN	19
3. Samenwerken	20
VOORBEELD 1 GEEF BOEIEND GROEPSWERK: PARALLEL, COMPLEMENTAIR OF JIGSAW	21
VOORBEELD 2 GEEF BOEIEND GROEPSWERK: DICTOGLOSS	21
VOORBEELD 3 GEEF BOEIEND GROEPSWERK: CARROUSSEL	21
VOORBEELD 4 GEEF BOEIEND GROEPSWERK: LUISTERAARS EN KIJKERS	22
VOORBEELD 5 GEEF BOEIEND GROEPSWERK: EXTREEM LUISTEREN OF LEZEN	22
VOORBEELD 6 GEEF BOEIEND GROEPSWERK: BRIEVEN BEANTWOORDEN	23
VOORBEELD 7 GEEF BOEIEND GROEPSWERK: ROLLEN VERDELEN	23
VOORBEELD 8 ZET WEB 2.0 IN: WIKI'S	24
VOORBEELD 9 ZET WEB 2.0 IN: FORA	24
VOORBEELD 10 ZET WEB 2.0 IN: BLOGS	27
VOORBEELD 11 INTRODUCEER PEER FEEDBACK	28

4. Analyseren – Relateren – Structureren.....	29
VOORBEELD 1 LAAT GRAMMATICALE REGELS AFLEIDEN UIT VOORBEELDEN	30
VOORBEELD 2 LAAT ZELF WOORDENLIJSTEN SORTEREN OF OPSTELLEN	32
VOORBEELD 3 LAAT VERSCHILLENDE BRONNEN VERGELIJKEN	33
VOORBEELD 4 ACTIVEER VOORKENNIS BIJ HET LEZEN	33
VOORBEELD 5 BIED SCHRIJFKADERS AAN	34
VOORBEELD 6 LEER LEERSTOF STRUCTUREREN: TELEGRAM.....	34
VOORBEELD 7 LEER LEERSTOF STRUCTUREREN: SKAPA-METHODE	34
5. Concretiseren	36
VOORBEELD 1 PAS TOTAL PHYSICAL RESPONSE TOE.....	37
VOORBEELD 2 MAAK COMPLEXE OPDRACHTEN CONCREET: PRESENTATIES.....	38
VOORBEELD 3 GEBRUIK CONCRETE WERKVORMEN.....	38
VOORBEELD 4 MAAK THEORIE CONCREET EN VISUEEL	39
VOORBEELD 5 GEEF VOORBEELDEN VAN VREEMDE TALEN OP DE WERKVLOER	40
VOORBEELD 6 GEBRUIK CONCREET VIDEOMATERIAAL	41
VOORBEELD 7 CONCRETISEER EN VISUALISEER WOORDENSCHAT	41
6. Kritisch verwerken.....	42
VOORBEELD 1 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET DISCUSSIËREN EN ARGUMENTEREN	43
VOORBEELD 2 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET DISCUSSIËREN: HET LAGERHUIS	44
VOORBEELD 3 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET DISCUSSIËREN: SPEL VAN DE TWEE STOELN	44
VOORBEELD 4 LAAT BRONNEN VERGELIJKEN: KRANTEN	45
VOORBEELD 5 LEER EXTENSIEVE LEESSTRATEGIEËN GEBRUIKEN.....	46
VOORBEELD 6 BRENG KRITISCHE ZIN AAN: FOUTEN OPSPOREN	46
VOORBEELD 7 BRENG KRITISCHE ZIN AAN: WYSIWYG.....	46

Inleiding

Zes sleutelcompetenties voor efficiënt leren. Zes competenties met een bewezen positieve invloed op leerresultaten. Competenties die centraal gesteld worden in het Interregproject Goesting in Leren en Werken (GoLeWe).

Ook deze handwijzer focust op deze zes cruciale competenties om taaldocenten handvatten te bieden om lessen te variëren en studenten te leren de verschillende competenties concreet toe te passen. Zo kunnen docenten het leren van studenten efficiënter en bewuster ondersteunen.

In deze handwijzer vetrekken we steeds van een kort overzicht van wat de competentie¹ inhoudt en welke didactische toepassingen er zijn binnen taalonderwijs. Om die didactische tools tastbaarder te maken, geven we ook praktijkvoorbeelden waarmee docenten onmiddellijk aan de slag kunnen.

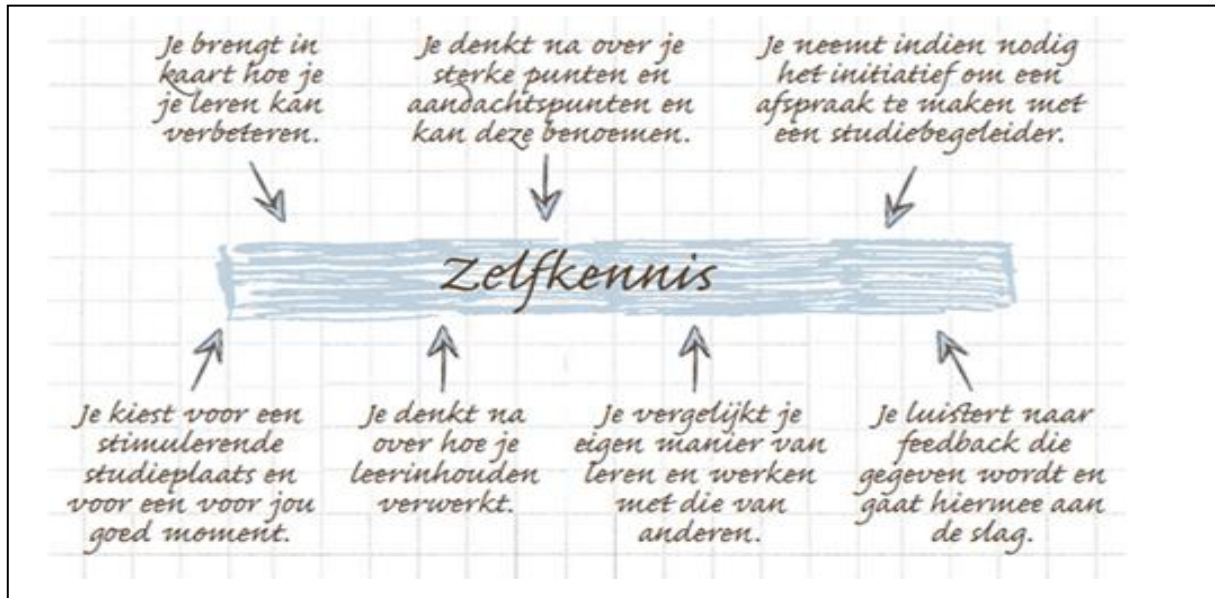
De zes leercompetenties komen in deze handwijzer aan bod in deze volgorde:

1. zelfkennis
2. zelfsturing
3. samenwerken
4. analyseren / relateren / structureren
5. concretiseren
6. kritisch verwerken

¹ De mindmaps die de leercompetenties voorstellen, werden overgenomen uit de mini-boekjes 'Succesvol leren, tips voor studenten' en 'Succesvol leren ondersteunen, tips voor leraren en docenten' van Plantijn Hogeschool van de provincie Antwerpen (<http://www.golewe.be/main.aspx?c=GOESTING&n=500907> en <http://www.golewe.be/main.aspx?c=GOESTING&n=500712>).

Leercompetenties

1. Zelfkennis

Tips	Toepassing
<ul style="list-style-type: none"> • Bied verschillende soorten schema's aan • Neem de verschillende leerstijlen als uitgangspunt • Leg uit hoe de student het best kan studeren • Leer de student hoofd- en bijzaken onderscheiden • Geef bij elk opleidingsonderdeel duidelijk aan wat je verwacht 	<ul style="list-style-type: none"> • Presenteer dezelfde informatie op meerdere manieren (voorbeeld 1) • Vergelijk mindmap vs. lineair vs. vergelijkend schema zodat de student de beste methode kan kiezen • Laat reflecteren over leerstijlen (voorbeeld 2) • Vat grammatica samen/geef woordenlijsten • Bied ondersteuning bij het structureren van leerstof (voorbeeld 3 en 4) • Toon het nut van schema's/ gebruik van de inhoudsopgave

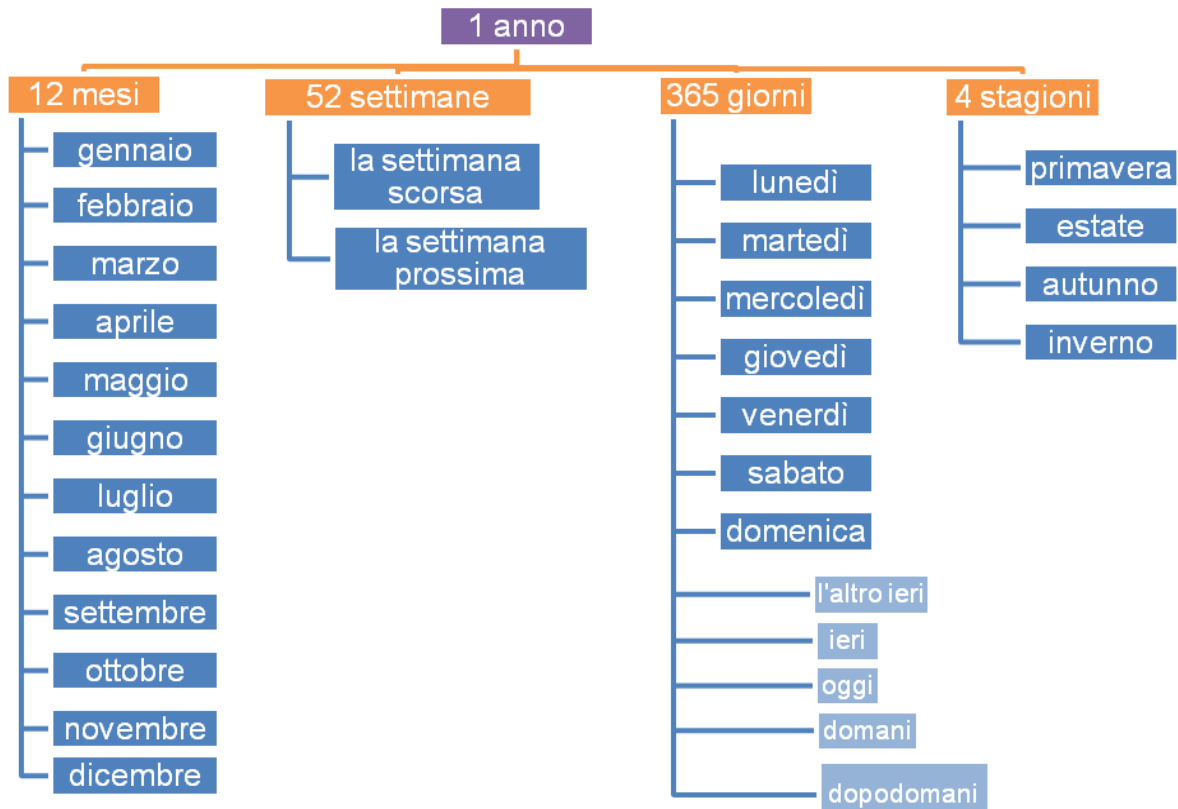

VOORBEELD 1 PRESENTEER INFORMATIE OP VERSCHILLENDE MANIEREN: MINDMAPS

Geef studenten een mindmap bij de start van een les en laat hen die tijdens het contactmoment aanvullen. Deze eerste mindmap kan een aanleiding zijn voor het uitproberen van mindmaps bij een volgend thema. Varieer als docent in soort mindmap. Vergelijk bijvoorbeeld de traditionelere mindmaps met tijdsindicaties of woordenschat rond film met de woordenwolk van adjectieven.

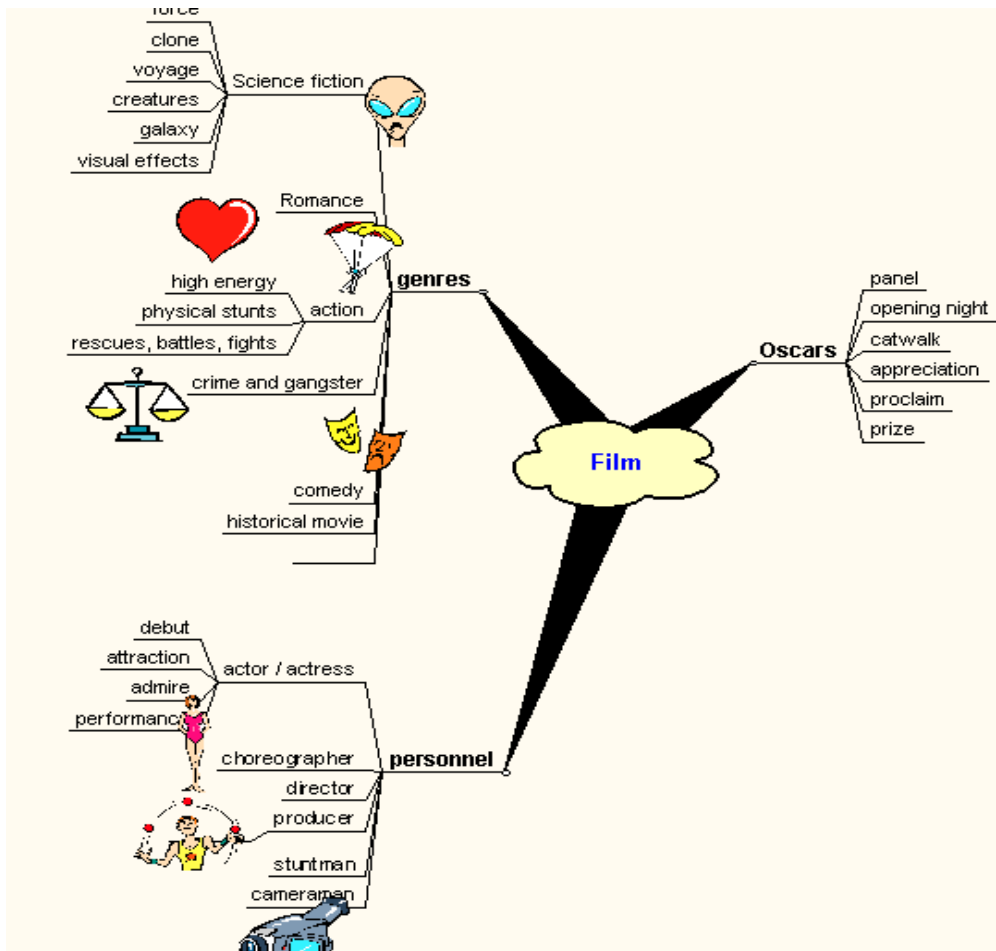
Een mindmap 'Indicazioni di tempo'

ENGELS

Een voorbeeld van een mindmap rond film (woordenschat).

NEDERLANDS

Een woordenwolk met adjectieven die een beoordeling weergeven. Je kan je eigen woordenwolken maken op <http://wordle.net>.

VOORBEELD 2 LEER REFLECTEREN OVER VERSCHILLENDE LEERSTIJLEN

Geef studenten 5 lijstjes met 10 nieuwe woorden met verschillende manieren om die woorden te verwerken.

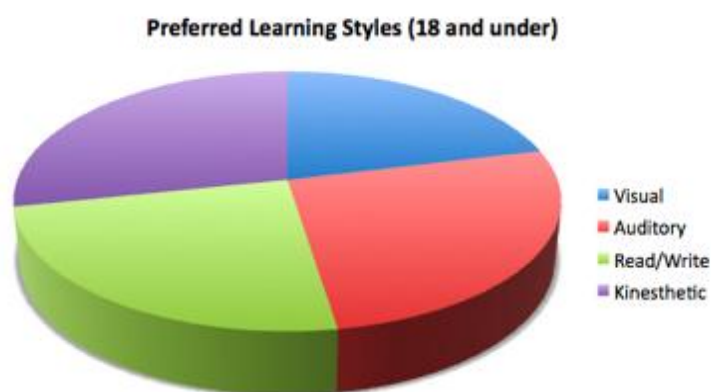
1. elkaar ondervragen tot ze de woorden kennen
2. flashcards (kaartjes met woord op ene kant en tekening / vertaling / verklaring op de andere kant)
3. woorden overschrijven (schriftelijke herhaling)
4. tekening of mindmap die de woorden visualiseren
5. verhaal schrijven waarin de woorden voorkomen
6. verhaal aanbieden waarin de woorden voorkomen en studenten zelf woordenlijst laten samenstellen
7. woordassociaties laten maken
8. mondeling luidop herhalen
9. voorbeeldzinnen laten maken
10. in een vertalend of verklarend woordenboek laten opzoeken

Essentieel bij deze oefening is de evaluatie: welke methode werkt bij welke student? Waarom werkte die methode niet voor een bepaalde studenten en wat betekent dat voor hun leerstijl?

Een interessante toepassing van leerstijlreflectie bij taalverwerving is de leerstijlentheorie "VARK". Daarbij zijn de verschillende leerstijlen

- Visueel
- Auditief
- Read / write (lees / schrijf)
- Kinestetisch

Al deze stijlen (of combinaties) zijn makkelijk herkenbaar in de verschillende manieren om woordenlijsten te studeren. Voor meer informatie en een leerstijltest, zie <http://www.vark-learn.com/english/index.asp>².

* VARK Research & Statistics, Sept 2008

² Grafiek van http://www.premisemarketing.com/images/uploads/VARK_learning_Styles.jpg

VOORBEELD 3 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET STRUCTUREREN: DENK WIJZER

De Universiteit Gent werkte een 'denkwijzer' uit om studenten te helpen bij het leerproces. De denkwijzer is ook bruikbaar in het secundair onderwijs. De denkwijzer is online te vinden op:

- <http://www.opleidingen.ugent.be/studiekiezer/nl/brochure/denkwijzer.pdf>

Een voorbeeldje hieruit in verband met het structureren van leerstof:

Waarom?

- Om 'kapstokken' te hebben waarmee je de leerstof kunt reconstrueren.
- Om ervoor te zorgen dat je hoofdstuk klaar is om in te studeren.
- Om de leerstof gemakkelijker in je geheugen te kunnen opnemen.

Hoe?

Er zijn verschillende manieren om te structureren. Volgende technieken kan je toepassen op een hoofdstuk of een paragraaf:

Onderlijnen en aantekeningen maken in de tekst:

- Onderlijn kernwoorden en kerngedachten.
- Maak zelf tussentitels in een lange doorlopende tekst.
- Zet kernwoorden in de kantlijn, bv. 'definitie', 'voorbeeld', 'toepassing', 'conclusie' ...
- Plaats vraagtekens in de kantlijn bij stukken die je niet begrijpt (om daarna het antwoord te zoeken in de cursus, in je notities, bij medestudenten, op Minerva, bij de studiebegeleiders ...).

Vragen stellen en antwoorden zoeken:

Ga op zoek naar het wat, waarom, wie, wanneer, hoe ... om zo informatie te ordenen.

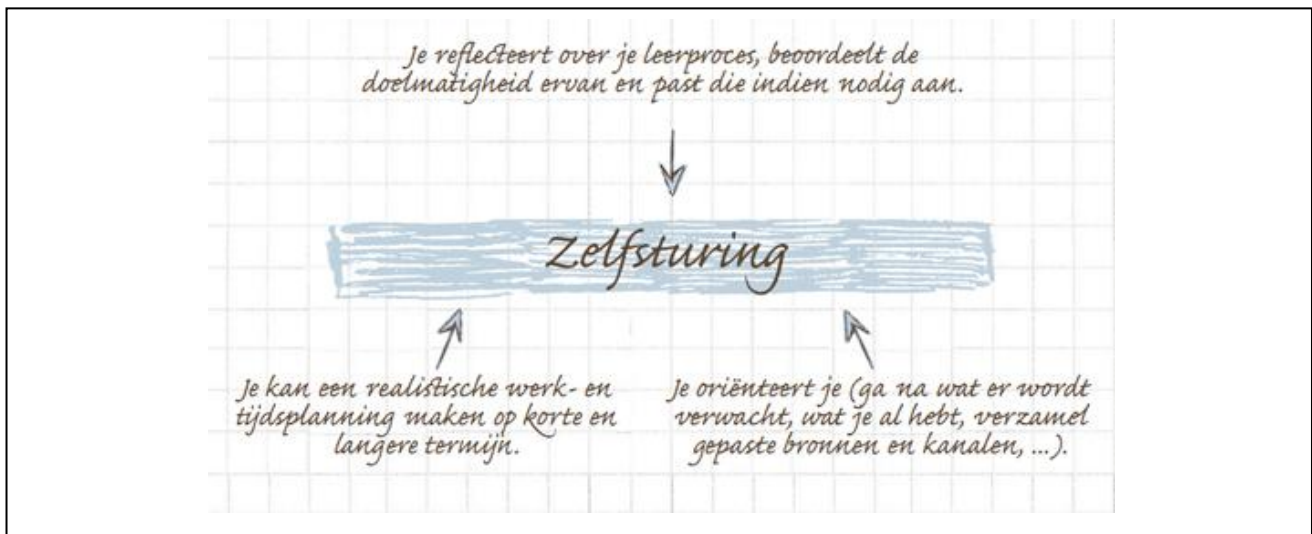
Schema's maken:

Haal de belangrijkste begrippen uit de tekst. Duid daarna de relatie tussen die begrippen aan om zicht te krijgen op processen, redeneringen en bewijzen.

VOORBEELD 4 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET STRUCTUREREN: SAMENVATTING EVALUEREN

Geef studenten een kort artikel of een luisterfragment waarvan je hen drie soorten samenvattingen geeft. Je biedt hen bijvoorbeeld een tekst, een mindmap en een schema. Welke is de beste samenvatting en waarom? Welke zou je waarvoor gebruiken? Koppel dit als lesgever terug naar de leerstijlen / leercompetenties.

2. Zelfsturing

Tips	Toepassing
<ul style="list-style-type: none"> • Wijs de student op het belang van authentiek materiaal • Bevorder multimediaal leren • Stimuleer thuiswerk, verbeter het of voorzie oplossingenblad • Geef voorbeelden, laat studenten zelf op zoek gaan • Stimuleer de correlatie les en thuiswerk • Geef aandacht aan planning en procesevaluatie en koppel dit aan de doelstellingen van het opleidingsonderdeel • Controleer regelmatig de vorderingen • Gebruik een instaptest gekoppeld aan duiding tijdens nabespreking 	<ul style="list-style-type: none"> • Bied extra oefeningen aan in hard copy of op een virtuele leeromgeving (voorbeeld 1, 2) • Geef aan welke boeken, muziek, theaterstukken, TV programma's het beluisteren, bekijken of lezen waard zijn (voorbeeld 3) • Laat studenten thuis verder werken aan een opdracht of een gelijkaardige opdracht zelfstandig uitvoeren <ul style="list-style-type: none"> ○ Webquests en andere opzoekingen (voorbeeld 4) ○ Podcasts/Vodcasts (voorbeeld 5) ○ Twitter (voorbeeld 6) ○ Facebook (voorbeeld 7) • Gebruik leesportfolio/ taalportfolio/checklist (voorbeeld 8) • Wijs de student op fouten, geef advies bij je niveaubepaling (voorbeeld 9) • Orden je les volgens een herkenbaar patroon (voorbeeld 10)

VOORBEELD 1 BIED EXTRA OEFENINGEN AAN: OP HOT POTATOES

Geef studenten de kans om oefeningen te maken op hun eigen tempo op een virtuele leeromgeving. De oefeningen bouwen verder op elkaar en de student boekt continu vooruitgang. Bijkomend voordeel is dat de feedback steeds individueel is.

Deskundige uitleg over hot potatoes vind je op <http://hotpot.klascement.net/>

SPAANS

Voorbeelden HotPotatoefeningen op volgende sites:

- <http://pot-pourri.fltr.ucl.ac.be/gra/exercices/alfabeto/default.htm>
- <http://www.cvovilvoorde.be/spaans/index1000.htm>

DUITS

Via een stappenplan leert de student omgaan met de verschillen tussen de moeder- en doeltaal (Falsche Freunde). De eerste oefeningen zijn receptief en laten studenten enkel woorden combineren, gaandeweg wordt gevraagd die woorden ook in te vullen en dus productief te gebruiken.

The screenshot displays the 'Passwort Deutsch' online learning environment. On the left, a sidebar contains a table of contents with items like 'Inleidingsles', 'Umlaut oder kein Umlaut?', 'Deutsch im Unterricht 1', 'Deutsch im Unterricht 2', 'Farben', 'Kleidungsstücke', 'Lektion 1', 'Länder und Berufe', 'Der, die oder das?', 'sein im Präsens', 'können im Präsens', 'machen im Präsens', 'reden im Präsens', 'Präsens - verschiedene Verben', 'Präsens: Verben mit Vokalwechsel', 'sich vorstellen', 'Fragepronomen', 'Zahlen von 10 bis 2 Millionen', and 'Präsenzen'. The main content area is titled 'Online-Aktivitäten' and 'Passwort Deutsch'. It features a navigation bar with 'Deutsch lernen', 'Deutsch lehren', 'Info & Service', and 'Startseite'. Below this, there's a section for 'Lektion 7' and 'Aktivität 07'. The main activity is 'Kleidung per Internet bestellen: Farben', which includes a grid of clothing images and a feedback section with color-coded dropdown menus (cyan, blue, yellow, grey, brown, black, green) and a 'Feedback' column with checkboxes.

VOORBEELD 2 BIED EXTRA OEFENINGEN AAN: HOU HET LUDIEK

Gebruik bestaande online spelletjes om moeilijke grammatica of nieuwe woordenschat in te oefenen.

SPAANS

- ✓ crucigrama 'comida'
http://www.bbc.co.uk/languages/spanish/news/crossword/flash/index_spanish_eating.shtml
- ✓ crucigramas del periódico *El Mundo*
<http://pasatiempos.elmundo.es/pasatiempos/crucigramas>
- ✓ trabajar el imperativo
http://www.estudiantes.info/tecnicas_de_estudio/como_llevarse_bien_con_los_profesores.htm
- ✓ pasatiempos de rayuela
<http://cvc.cervantes.es/aula/pasatiempos>
- ✓ corrección inmediata y explicación con comprensión a la lectura y auditiva
<http://www.espagnolfacile.com>
- ✓ juego del ahorcado
<http://blog.educastur.es/webkositas/category/lengua>
- ✓ memory online sobre más de 30 campos lexicales diferentes
<http://www.memoryspelen.nl/index.php?page=showcat&id=24>

VOORBEELD 3 GEEF AAN WELKE BOEKEN, FILMS, ENZ. DE MOEITE WAARD ZIJN

Maak boeken- of filmlijsten voor je studenten. Moedig op die manier het leren ook buiten de les aan.

NEDERLANDS

Hier zijn enkele sites die je helpen bij het samenstellen van een boekenlijst

- <http://www.cobra.be/cm/cobra/zoeken/1.623503?tag=boekenberg&action=submit>
- <http://www.iedereenleest.be/>
- <http://www.boekenzoeker.org/>
- <http://www.radioboeken.be/>

SPAANS

Voorzie je studenten van een lijst met goede Spaanstalige films die ze thuis kunnen bekijken. Je kan ook als extra-curriculaire activiteit naar de bioscoop.

- Cervantestv is een online culturele televisiezender :
<http://www.cervantestv.es/informativos/default.htm>
- Spaanse en Latijns-Amerikaanse ebooks: <http://www.cervantesvirtual.com/>

ENGELS

Een overzicht van Engelse kranten vind je op: <http://www.englishstudydirect.com/OSAC/medianews.htm> .

VOORBEELD 4 BEVORDER MULTIMEDIAAL LEREN: VOORBEREIDING STADSBEZOEK

De studenten krijgen elk een foto van een bezienswaardigheid, plein, standbeeld, kerk, enz. van een bepaalde stad. Ze krijgen 15 minuten om het afgebeelde te identificeren en beschrijven met behulp van het internet. De enige informatie die ze krijgen is de naam van de stad. Nadien zit iedereen in een kring en vertelt om de beurt wat op zijn/haar foto staat en waarom het belangrijk is voor deze stad³.

VOORBEELD 5 BEVORDER MULTIMEDIAAL LEREN: PODCAST EN VODCAST

Op de website van BBC(<http://www.bbc.co.uk/languages/>) kan je terecht voor Podcasts in verschillende talen (bv. Chinees, Grieks, Portugees, Italiaans,...) over diverse onderwerpen (het weer, 'cool taalgebruik', op vakantie, enz.).

SPAANS

Wereldnieuws

Beluister tijdens de les (bv. op een vast tijdstip) het wereldnieuws samengevat in 1 minuut. Studenten horen niet alleen verschillende accenten in de doeltaal en breiden hun woordenschat uit, maar vergroten ook hun luistervaardigheid. Laat studenten enkele (bijvoorbeeld drie) moeilijke woorden opschrijven en duid iemand aan om die te vertalen tegen de volgende les. Zo kom je tot een woordenlijst die eventueel deel kan uitmaken van de leerstof.

http://www.bbc.co.uk/mundo/internacional/2009/12/091230_boletin_lh.shtml

Reciba el boletín en su correo electrónico. Suscríbese escribiendo a en1minuto@bbc.co.uk

³ Foto's van Gent respectievelijk van <http://ambijans.files.wordpress.com/2010/11/graslei-gent.jpg>;
<http://members.multimania.nl/quiver/hpbimg/Gent%20Jacob%20van%20Artevelde.jpg>;
[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ac/Gravensteen-Gent-\(xndr\).jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/ac/Gravensteen-Gent-(xndr).jpg)

SPAANS

'Mi vida loca' is een online 'soap' voor beginners over een Engelse vrouw die op vakantie is in Madrid. Samen met het hoofdpersonage leer je in 22 episodes (10 min. per episode) de absolute basis van het Spaans. Alle uitleg is in het Engels en Spaans.

<http://www.bbc.co.uk/languages/spanish/mividaloca/>

NEDERLANDS

Spoor studenten aan om naar de radio te luisteren. NT2 studenten werken op die manier aan luistervaardigheid en leren van standaardtaalsprekers. Enkele aanraders zijn:

Bromberen: <http://www.radio1.be/programmas/brom>

Zot van Elsschot: http://radio.klara.be/radio/10_zotvanelsschot.php

Met deze laatste Podcast kan je studenten laten proeven van de literatuur (van Elsschot). Beluister een interview als basis voor een kritische lectuur, eventueel resulterend in een leesportfolio.

ENGELS

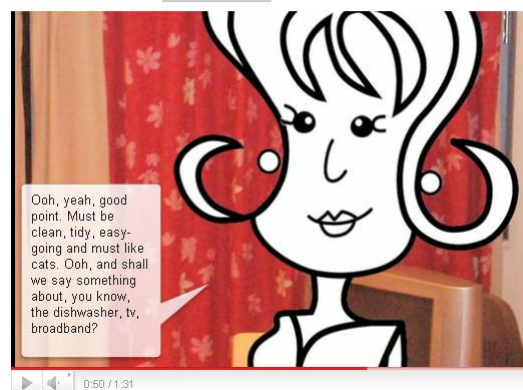
'Flatmates' is eveneens een 'soap' die nu al aan haar 71ste episode toe is. Het positieve aan 'Flatmates' is dat studenten een video zien maar toch ook de gehele tekst kunnen meevolgen in tekstballonnen.

<http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/flatmates/episode01/index.shtml>

The Flatmates episode 77, from BBC Learning English

[bbclearningenglish](#)

Abonneren

PORTUGEES

Studenten krijgen voornamelijk culturele informatie en leren de basiswoordenschat aan de hand van verschillende videofragmenten. Zo zijn er filmpjes over 'eating out', 'hotels', 'Brazil'.

<http://www.bbc.co.uk/languages/portuguese/talk/greetings/>

VOORBEELD 6 BEVORDER MULTIMEDIAAL LEREN: TWITTER

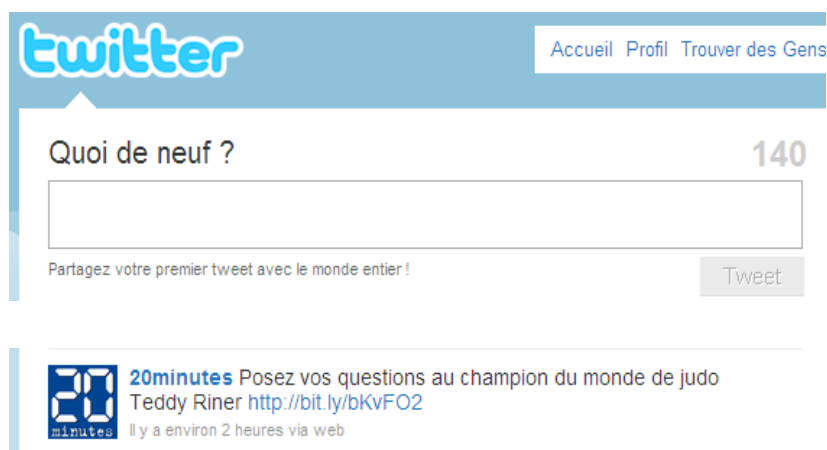
Vorm een community op Twitter. Zorg dat al je studenten geabonneerd zijn op elkaar en op jou als docent.

Op Twitter kan je niet alleen personen zoeken maar ook categorieën en groepen. Zo kunnen de studenten 'Le Monde' of '20 minutes' volgen. Via korte berichten komen studenten zo voortdurend in contact met de Franse media. Als docent kan je praktische info doorgeven via Twitter, eventueel als alternatief voor een 'agenda' op virtuele leeromgeving.

Enkele praktische mogelijkheden:

1. **le twitt histoire:** Post een nieuwe *tweet* op Twitter: gebruik bijvoorbeeld het begin van een zin in het verleden ('Il était une fois un roi qui ..') waarop de studenten moeten verdergaan.
2. **retweet:** Laat studenten gedichten posten en mekaar becommentariëren.
3. **le twitt actualité:** Geef hen de opdracht de actualiteit te volgen, *tweet* af en toe zelf en start zo discussies op.
4. **le twitt résumé:** studenten gebruiken maximaal 140 woorden om een samenvatting te schrijven van een in de les aangebracht onderwerp/artikel. Daarna kan je vergelijken met andere samenvattingen.
5. **le twitt définition:** geef een definitie en vergelijk ze met die van klasgenoten.
6. **le twitt surveillance:** volg een week lang een bekend persoon en geef daar op het einde een korte samenvatting van.
7. **le twitt en classe:** laat studenten tijdens een les eens notities nemen via twitter, neem nadien de tijd om feedback te geven op de manier waarop ze les gevolgd hebben. Ontbreekt belangrijke informatie, wat kunnen ze leren uit de notities van anderen?

VOORBEELD 7 BEVORDER MULTIMEDIAAL LEREN: FACEBOOK

Maak een apart account op Facebook aan waarop je je studenten toelaat. Je kan ook werken met een aparte groep. Facebook heeft het voordeel dat je filmpjes en foto's kan gebruiken, terwijl Twitter eerder schriftelijk werkt. Een combinatie van beide kan interessant zijn.

SPAANS

Een boeiende site voor elke docent Spaans is "Todoele" (<http://www.todoele.net/>): op deze website kan je terecht voor jobaanbiedingen over de hele wereld, lesvoorbereidingen, PPTs, etc. Word fan van Todoele op Facebook zodat je op de hoogte blijft van nieuwe toevoegingen aan de website.

Todoele

¿Qué es adaptación y qué es copia?

Hola a todos: Me pongo en contacto con vosotros, miembros de la Comunidad Todoele, para plantearos la siguiente duda: ¿dónde está la línea entre la adaptación de una actividad de un compañero y el puro fusilamiento de las ideas de los demás? Os propongo un juego muy di...

Source: Comunidad Todoele - Foros

Published: 2010-10-28 12:42:38 GMT

Lees verder

23 uur geleden via RSS Graffiti · Reageren · Vind ik leuk · Share · Rapporteren

2 personen vinden dit leuk.

Schrijf een reactie...

VOORBEELD 8 GEBRUIK PROCES-EVALUATIE: CHECKLIST TAALPORTFOLIO

Dit is een talige variant op self-assessment. Studenten beoordelen hun talige vorderingen en knelpunten die zij ondervinden. Je kan de test als docent baseren op de CEF-levels.

- In het Engels op http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/cadre_en.asp
- In Nederlandse vertaling op http://taalunieversum.org/onderwijs/publicaties/gemeenschappelijk_europees_referentiekader/

NEDERLANDS

Vul deze fiche in voor jezelf.

Wat kan je goed ? Wat kan je niet zo goed ? Geef jezelf een score.

- 5 = uitstekend (ik kan het perfect, zonder fouten)
 4 = zeer goed (ik maak hier en daar een klein foutje)
 3 = goed (ik begrijp de theorie perfect, maar ik maak in de praktijk nog een paar fouten)
 2 = niet zo goed (ik begrijp de theorie wel, maar ik maak nog redelijk veel fouten)
 1 = onvoldoende (ik moet de theorie nog eens studeren én ik maak te veel fouten)
 0 = slecht (ik begrijp de theorie niet en/of ik kan de regel niet in de praktijk brengen)

	0	1	2	3	4	5
Ik kan zinnen uit de cursus gebruiken in de oefeningen van de les.						
Ik kan zinnen uit de cursus gebruiken in situaties buiten de les.						
Ik kan de adjectieven uit de cursus correct gebruiken (betekenis, vorm, plaats in de zin).						
Ik kan vergelijkingen maken (groter dan, even groot als, minder groot dan).						
Ik kan de superlatiefvorm van het adjectief maken én in situaties gebruiken.						
Ik kan alle woorden correct spellen.						
Ik kan zinnen maken met een correcte structuur (hoofdzin, inversie, bijzin).						
Ik kan mijn mening geven (volgens mij ..., ik vind ...).						
Ik kan mijn voorkeur geven (ik hou van ..., ik ga graag ..., ik heb liever...)						
Ik kan de reden voor iets geven (want, omdat, daarom).						
Ik kan het perfectum van de belangrijkste verba vormen.						
Ik kan het imperfectum van de belangrijkste verba vormen.						
Ik kan spreken over het verleden (perfectum en imperfectum correct gebruiken).						
Ik kan een verplichting, een verbod, een toelating, een mogelijkheid uitdrukken (moeten, niet mogen, mogen, kunnen).						

VOORBEELD 9   GEBRUIK PROCES-EVALUATIE: ZELFCORRECTIE NA FEEDBACK⁴

Studenten moeten af en toe een presentatie geven en krijgen normaal gezien daarna feedback. Je kan als docent ook proberen de feedback heel direct te geven, zonder de presentatie te onderbreken. Het voordeel van feedback aan de hand van non-verbale tekens (bv. kleurenstaafjes) tijdens de presentatie zelf is de mogelijkheid tot autocorrectie van de student. Je kan bijvoorbeeld tijdens een korte presentatie kiezen voor twee kleuren. De studenten kunnen bij het zien van de afgesproken kleuren trachten de fout nog te corrigeren.

NEDERLANDS

Kies twee zeer vaak voorkomende fouten.

geel: fout tegen inversie

groen: fout tegen woordvolgorde in de bijzin

VOORBEELD 10   BOUW JE LES OP VOLGENS HERKENBARE PATRONEN⁵

Een les opbouwen volgens een vaste structuur, kan erg goed werken. Bij het begin van een les is de aandacht van de studenten maximaal. Studenten onthouden leerstof bovendien vooral wanneer ze er actief mee omgaan. Bouw daarom in een les telkens activerende werkvormen in. Start een les met een teaser, een zogenaamde paradox van Zeno, om de studenten aan te zetten voorkennis aan te spreken en om hun interesse te wekken. Geef als docent de studenten kort de tijd om na te denken over de teaser. Je kan studenten individueel laten denken (Quick-think) of elkaar laten aanvullen (Think-pair-share).

ENGELS

In een boek Economisch Engels⁶ wordt voorafgaand aan ieder hoofdstuk een brainteaser gegeven. Het gaat meestal om een quote van een econoom of schrijver. De bedoeling is dat de studenten na het verwerken van het hoofdstuk die brainteaser kunnen verklaren.

Een aantal voorbeelden:

"The credit card debt that you've run up is essentially a junk bond held by VISA." (PJ. O' Rourke)

"On the average, five times as many people read the headline as read the body copy. When you have written your headline, you have spent eighty cents out of your dollar." (David Ogilvy)

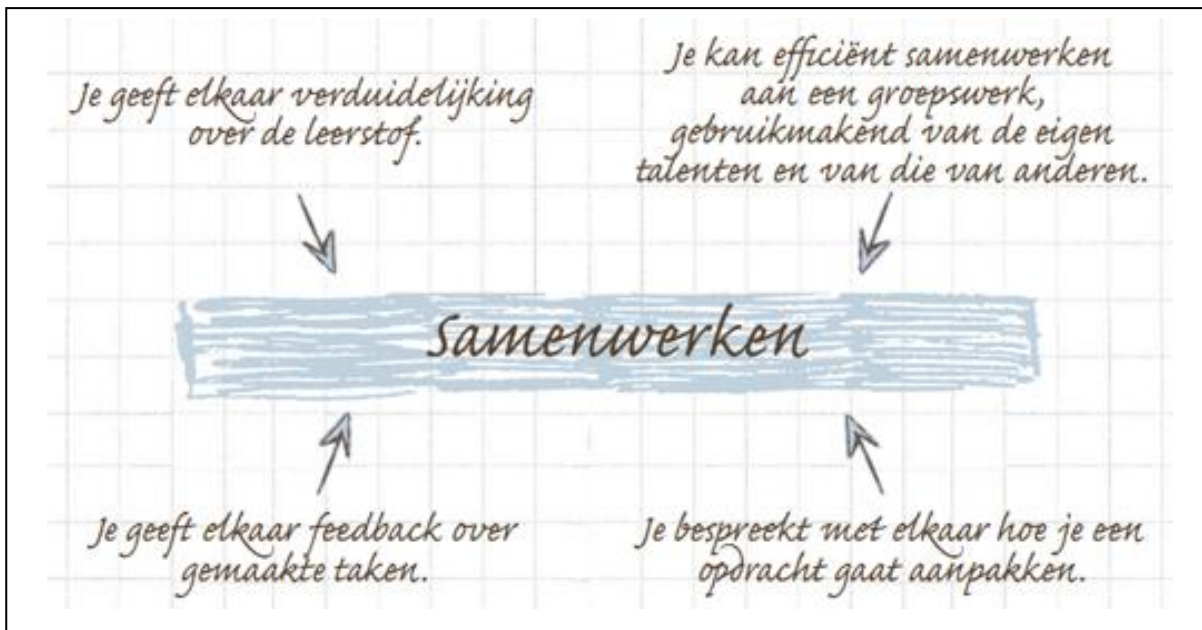
"If the 20th century was about the 47.6-hour week for Brits, the 21st century is going to be about a new generation of career-plan nomads." (Brian Amble)

⁴ *Actief met taal*. D. de Coole & A. Valk. p.84-85

⁵ *Praktijkboek activerend hoger onderwijs*. P. Van Petegem. p. 93

⁶ *Of bulls and Bears*. A. Vandendaele & E. Van Praet.

3. Samenwerken

Tips	Toepassing
<ul style="list-style-type: none"> • Geef de opdracht om samen aan een opdracht te werken, deze te presenteren en te evalueren • Combineer individueel met gezamenlijk eindproduct 	<ul style="list-style-type: none"> • Geef boeiend groepswork (voorbeeld 1 tot 7) • Bied rollenspelen aan • Zet web 2.0 in <ul style="list-style-type: none"> ◦ Wiki's (voorbeeld 8) ◦ Fora (voorbeeld 9) ◦ Blogs (voorbeeld 10) • Introduceer peer feedback (voorbeeld 11)

VOORBEELD 1   GEEF BOEIEND GROEPSWERK: PARALLEL, COMPLEMENTAIR OF JIGSAW

Voor een groepswork kan je verschillende vormen van verdeling aanhouden met parallelle of complementaire groepen of een combinatie van beide.

Voor een **parallel** groepswork verdeel je de gehele groep in kleinere groepen en geef je hen allemaal dezelfde opdracht. Je kan ook een verslaggever per groep aanstellen voor de nabespreking. Als een groepje de oefening niet tot een goed einde heeft kunnen brengen, is dat geen probleem. Loop als docent rond en luister mee tijdens de groepsworken. Geef uitleg waar nodig.

Bij een **complementair** groepswork verdeel je de volledige groep in kleinere groepen die elk een deel van het probleem aanpakken. Daardoor speel je nog meer in op het aspect samenwerken. Tijdens de nabespreking komt het er immers op aan het werk te verzamelen. Soms is het wel moeilijk om een opdracht op te splitsen in vergelijkbare delen. Doe dit dus enkel als iedereen ongeveer even snel kan afronden.

In een '**jigsaw**' worden beide vormen van groepswork gecombineerd. Je vertrekt vanuit een complexe taak (bv. een stadsbezoek voorbereiden). Eerst werk je met **expertgroepen**: elk groepje krijgt een verschillende, maar complementaire taak (bv. een groepje over musea, een ander groepje over restaurants, een volgend groepje over toneelvoorstellingen, enz.). Dat kan gebeuren op basis van teksten, maar ook bv. opzoekingen op het internet.

Nadien vorm je **stamgroepen** door van elk subthema één expert in een groep te hebben (bv. een groepje met drie leden: de experts over musea, restaurants en toneelvoorstellingen). Je kan de studenten achteraf vragen over elk subthema een stukje schrijven om te tonen dat ze de inhoud kennen en goede informatie gekregen hebben.

VOORBEELD 2   GEEF BOEIEND GROEPSWERK: DICTOGLOSS ⁷

Je selecteert een tekst van 6 à 20 zinnen. In het verhaal moet een duidelijke opbouw zitten. Deze tekst lees je een eerste keer voor, je verdeelt de klas in groepjes. Bij de tweede keer voorlezen mogen de groepjes notities nemen. De bedoeling is om nadien de tekst zo goed mogelijk samen te reconstrueren: per groepje is er dus maar één eindresultaat. Er is aandacht voor zowel inhoud als grammatica.

Een variant is de spiekende dictogloss, waarbij studenten de tekst mogen lezen per twee en nadien proberen ze hem te reconstrueren.

VOORBEELD 3   GEEF BOEIEND GROEPSWERK: CARROUSSEL ⁸

Stappen: Kies een chronologische tekst van 150 à 300 woorden. Verdeel de studenten in twee groepen A en B. Groep A leest de tekst terwijl groep B een vragenblad overloopt. Een student van groep A vertelt wat hij/zij al gelezen heeft, de student van B probeert dit te onthouden. Als docent kan je in je handen klappen om studenten van groep A aan een andere partner toe te wijzen. De studenten uit groep B krijgen steeds meer info en interviewen tot ze de vragen opgelost hebben.

Een variant hierop: je leest als docent de tekst voor aan een deel van de groep terwijl de anderen de tekst buiten kunnen lezen.

---

⁷ Actief met taal. D. de Coole & A. Valk. p.104-107

⁸ Actief met taal. D. de Coole & A. Valk. p.28

In een nabesprekingsfase kan je evalueren welke delen van een tekst die je leest makkelijk te onthouden zijn. Hebben studenten die het hele verhaal kunnen onthouden. Hebben ze tips voor de anderen?

VOORBEELD 4 GEEF BOEIEND GROEPSWERK: LUISTERAARS EN KIJKERS

Je deelt de klas in twee groepen. De ene helft ("luisteraars") gaat even naar buiten met een lijst nieuwe woordenschat. Deze lijst bekijken ze samen (bijvoorbeeld in groepjes van twee of drie) en ze gebruiken een woordenboek om de nieuwe woorden op te zoeken. De andere groep is de groep "kijkers". Je laat hen het videofragment zien, maar zonder geluid. Daarna gaan zij naar buiten, en proberen de plot van het fragment te reconstrueren.

Ondertussen komen de "luisteraars" terug binnen en laat je hen het fragment beluisteren (dus zonder beeld, bijvoorbeeld door de televisie om te draaien of er een doek over te leggen). Het kan nodig zijn het fragment twee keer te laten beluisteren. Daarna krijgen ze tijd om te bespreken wat ze gehoord hebben.

Daarna komen beide groepen samen en je koppelt een "luisteraar" aan een "kijker" om informatie uit te wisselen. De "kijker" vertelt wat hij gezien heeft, de "luisteraar" wat hij gehoord heeft.

Als evaluatie breng je alle informatie samen en kan je het fragment eens spelen met beeld én geluid.

NEDERLANDS

Een bruikbare kortfilm is kortfilm *Tanghi Argentini*.

VOORBEELD 5 GEEF BOEIEND GROEPSWERK: EXTREEM LUISTEREN OF LEZEN

De geest van een taal openbaart zich het duidelijkst in haar onvertaaltbare woorden.

Marie von Ebner-Eschenbach

Beluister in een van de eerste lessen van een niveau één in een les vreemde talen een authentiek luisterfragment. De eerste reactie van de studenten zal verbazing en protest zijn. De studenten worden op basis van een gevoel van frustratie echter wel geprikkeld om tijdens volgende beluistering zo veel mogelijk te begrijpen (cf. frustratieprincipe). Na een tweede keer luisteren mogen de studenten in groepjes van twee bespreken wat ze begrepen hebben. Dat wat student A overgehouden heeft van de luistersessie zal wat student B eraan overgehouden heeft vervolledigen en/of corrigeren. Bij een volgende keer luisteren worden andere groepjes gevormd. Elke student is zo na zes luistersessies geconfronteerd met telkens andere partners en andere versies. Zo kan je als docent door samenwerken luistervaardigheid verhogen.

Voor lezen kan je hetzelfde procédé toepassen met een tekst die voor het niveau van de studenten zeer moeilijk is.

VOORBEELD 6   GEEF BOEIEND GROEPSWERK: BRIEVEN BEANTWOORDEN⁹

De studenten beantwoorden elkaars brieven. Het thema van deze brieven kan je aanpassen aan het thema van de les of je laat studenten zelf een thema kiezen. Op deze manier oefenen ze briefconventies in en vergroot je het schrijfplezier.

Je kan hen ook vragen een moedertaalspreker van de doeltaal aan te schrijven (penpalexperiment). Een goede website om studenten zelf een penpal te laten zoeken: <http://www.conversationexchange.com>.

VOORBEELD 7   GEEF BOEIEND GROEPSWERK: ROLLEN VERDELEN

Een mooi uitgewerkt voorbeeld van het werken met verschillende rollen vind je in de webquest “Amerika” op http://www.webkwestie.nl/digitheek_hbo_universiteit/hbo/voorbeelden/Amerika/frames2.html

Kies een onderzoekersrol: politicus/historicus/toerist/bioloog/advocaat.

- De klas wordt verdeeld in groepjes van vijf studenten. De vijf leden moeten een verschillende onderzoekersrol aannemen. Elke groep moet bestaan uit een politicus, een historicus, een toerist, een bioloog en een advocaat.
- Elk groepslid leest zijn/haar individuele opdracht.
- Elke onderzoeker gaat op zoek naar informatie met betrekking tot zijn/haar domein op Internet. Hij/zij verzamelt de belangrijkste gegevens. Bij moeilijkheden raadpleeg je de andere groepsleden. Je kan onderling overleggen over wat je al dan niet in je reportage zal vermelden.

Rol	Beschrijving
politicus	Ga op zoek naar informatie over de politieke situatie in Amerika. Ga na hoe de presidentsverkiezingen verlopen. Welke politieke partijen zijn er in Amerika?
historicus	Geef een kort overzicht van de geschiedenis van Amerika. Wat zijn de hoogtepunten in de geschiedenis van Amerika?
bioloog	Illustreer de grootsheid en veelzijdigheid van de Amerikaanse natuur. Geef een overzicht van de natuurparken.
toerist	Wat zijn de belangrijkste toeristische attracties? Wat behoort tot de vereiste basisinformatie van een toerist? Welke tips zou je geven als gids?
advocaat	Ga na of er inderdaad veel criminaliteit is in Amerika. Welke vormen van criminaliteit komen vaak voor? Wordt de doodstraf nog toegepast?

Door elk lid een andere taak te geven, wordt iedereen gedwongen zijn inbreng te geven, want iedereen kent andere informatie ('information gap', informatiekloof). Inspiratiebronnen voor rollen in een groepswerk vind je op de volgende links:

- <http://www.golewe.eu/download.aspx?c=GOESTING&n=500711&ct=500707&e=101153>
- <http://www.vormen.org/EersteStappen/2c.htm#R61>
- http://cteno.be/downloads/sterke_schakels/sterke_schakels_didactische_tips_werken_met_rolle_n.pdf

⁹ Actief met taal. D. de Coole & A. Valk. p.112-113

VOORBEELD 8   ZET WEB 2.0 IN: WIKI'S¹⁰

Een wiki¹¹ is de webpagina van een hele groep: iedereen werkt immers samen aan één en dezelfde inhoud. Gelukkig kan je als leraar wel big brother spelen en nagaan wie wat wanneer heeft gewijzigd. Daarnaast kan je op een wiki veel kanten uit: naast tekst kan je figuren, foto's, audio en video even gemakkelijk toevoegen als in je eigen vertrouwde tekstverwerker.

Enkele voorbeelden

- Geef je studenten een uitdaging: plaats een tekst op je wiki die vol staat met feitelijke of taalfouten. Daag ze uit om tegen de volgende les alle fouten aan te duiden en te verbeteren, eventueel met een bron erbij. Vergeet ze tussendoor niet te jennen: vermeld hoeveel fouten er nog in de tekst staan en hoeveel correcte dingen onterecht zijn gesneuveld.
- Vraag je studenten een begrippenlijst aan te leggen met een definitie, enkele contexten op het web waarin het begrip wordt gebruikt en een relevante foto en/of filmpje erbij. Die lijst kan je zelf aanpassen of door de studenten laten controleren. Mijn ervaring leert dat studenten meer onthouden als ze hun eigen lijsten leren.
- Vraag je studenten een tijdslijn te maken met belangrijke ontdekkingen, gebeurtenissen, personen.
- Administratie - Heb je een hekel aan tijd verliezen in de les omdat je studenten op een formulier moeten aangeven wie wanneer een presentatie geeft? Vraag ze hun naam in te vullen op de wiki en gedaan met zinloos overtikken. Overschrijven haalt niets uit, want de studenten weten dat jij kunt zien wie als eerste iets invult.

Gratis wikisoftware vind je op <http://www.dokuwiki.org/dokuwiki>.

VOORBEELD 9   ZET WEB 2.0 IN: FORA

Op een forum praat en deel je samen. Over de inhoud van een taak of les, maar ook over hoe je de taak praktisch geregeld krijgt.

Enkele voorbeelden

¹⁰ Web 2.0, een workshop van Olaf Du Pont, olaf.dupont@ugent.be (artikel op http://les.boomtijdschriften.nl/artikelen/LE-28-167-5_Web%20in%20de%20les.html)

¹¹ Afbeelding van: http://static.quim.co.uk/sys-images/Guardian/Pix/red/blue_pics/2008/09/18/wiki460.jpg

- Vraag je studenten om zelf evaluatiecriteria te bedenken voor een opdracht. Zet bijvoorbeeld een filmpje van een presentatie op het forum en vraag je studenten om te zeggen wat ze goed en slecht vinden. Op een wiki kunnen ze dan hun eigen criteria ophoofden. Zo verhoogt hun aandacht voor struikelblokken bij een taak en kunnen ze hun eigen prestatie beter inschatten.
- Laat je studenten voor of na een debat verder denken over een heikel onderwerp. Kom af en toe tussen op het forum en vraag om een gezamenlijk standpunt in te nemen en die op een wiki te plaatsen.
- Laat je studenten vrij om hun passie te beschrijven, een goed restaurant aan te raden of hun mening te geven over een artikel of filmpje op het net.
- Vraag je studenten om een brainstormsessie te houden over een onderwerp. Spreek een tijdstip af en duid een moderator aan die de sessie leidt en samenvat.

Gratis een forum plaatsen kan je via <http://www.bbforum.be/> of <http://www.phpbb.nl/>.

NEDERLANDS

Je kan aan studenten vragen wie zij de grootste Belg vinden. Op die manier maken ze ook kennis met de geschiedenis en de cultuur van de doeltaal.

Op de website http://degrootstebelg.canvas.be/dgb_master/home/dgb_home/index.shtml vinden studenten informatie over de grootste Belgen, zowel in tekstvorm als in documentaires. De opdracht kan zijn om de informatie eerst individueel door te nemen (lees- en luistervaardigheid). Het voordeel hiervan is dat studenten kunnen kiezen volgens hun eigen voorkeuren. Daarna schrijven ze hun opinie op een forum en reageren ze op elkaars teksten. Eventueel kan je er in de klas ter consolidatie een spreekoefening aan koppelen.

Een voorbeeld van een forumdiscussie uit de lessen Nederlands voor anderstaligen:

<p>2010-09-07 21:59:37</p> <p> </p> <p>Antwoorden op dit bericht Dit bericht aanhalen</p>	<p>Volgens mij is deze vraag niet gemakkelijk te beantwoorden. Eerst keek ik naar de namen van de tien grootste Belgen maar ik keende niemand. Dan keek ik naar documentaires. Nadat ik alle documentaires gekeken had, koos ik mijn grote Belgen die Paul Janssen, Andreas Vesalius en Gerardus Mercator zijn. Omdat zij grote invloed over de hele wereld hebben. Ten laatste concentreerde ik me op mijn drie grote Belgen. Uiteindelijk heb ik mijn grootste Belg gekozen. Mijn grootste Belg is Paul Janssen want hij heeft een constructieve bijdrage geleverd aan de mensheid. Hij was een ondegeld ondernemer, die vanuit de Belgische Kempen een wereldbrijf heeft ogericht dat vandaag de dag een belangrijk onderdeel uitmaakt van het derde grootste genessmiddelen bedrijf ter wereld. Daarom ga ik akkoord met Sibel.</p> <p>Volgens Gunta zijn intellectuele en culturele ontwikkeling zowel belangrijk als onze gezondheid. Dat zie ik helemaal verkeerd. Volgens mij is gezondheid het grootste bezit van de gezonde mensen maar onze gezondheid is belangrijk zowel lichamelijk als geestelijk. Daarom onze gezondheid moet belangrijker dan intellectuele en culturele ontwikkeling.</p> <p>Ik ga niet akkoord ook met Indrani omdat de meeste Belgen verkeerde keuze gemaakt hebben. Volgens mij kan Pater Damiaan een held worden maar de grootste Belg niet. Hil wilde missionaris worden dan deed hij iets voor zijn droom. Het was zijn keuze en de keuze van hem beïnvloedde me niet. Bovendien dat is een tragedie denk ik. Daarom kan de Pater Damiaan de meeste mensen of Belgen beïnvloeden. Als ik Belg was zou ik Peter Damiaan niet kiezen. Ik vraag me af wie de grondlegger van België was. Als de antwoord ja is dan kan hij/zij de grootste Belg worden. Bijvoorbeeld Mustafa Kemal Ataturk was een officier van het Turkse leger, schrijver, staatsman en de grondlegger en eerste president van de republiek Turkije. Mustafa Kemal kreeg van het Turkse volk de naam Ataturk dat voorvader van Turken betekent. Dus is Mustafa Kemal Ataturk de grootste Turk aller tijden.</p> <p>Indrani kan niet geloven dat Eddy Merckx op de lijst van de grote Belgen staat. Volgens Belgen is hij heel belangrijke persoon denk ik. Hij heeft veel fans en hij is heel beroemd.</p>
<p>Yulia Mironova 2010-09-07 20:28:30</p> <p> </p> <p>Antwoorden op dit bericht Dit bericht aanhalen</p>	<p>D Antwoord: De grootste Belg</p> <p>Ik ben blij dat ik door die website zoveel heb leren kennen over België. Alle die mensen hebben volgens mij de recht in die lijst staan.</p> <p>1. Ambiorix</p> <p>Ik heb vroeger nooit gestudeerd of gelezen over Ambiorix, maar omdat hij met Ceasar durfde te strijden, geef ik aan hem mijn grote respect.</p> <p>2. Andreas Vesalius</p> <p>Hij schreef het eerste complete boek over de menselijke anatomie. Uit het verhaal en in wikipedia heb ik geleerd dat hij de eerste was in die tijden die de autopsie durfde doen om de anatomie van menselijk lichaam te leren. Door katholieke kerk was dat verboden en hij moest illegaal de lichamen uit de begraafplaats krijgen. Waarvoor werd hij door inquisitie moeten gegaan, maar dankzij een goede relatie met de koning van Spanje kon hij in plaats van een pilgrimage maken naar Jerusalem. Tijdens die reis overleed hij.</p> <p>Ik vind zijn levensverhaal spectaculair.</p>

ENGELS

Een voorbeeld van hoe een leraar discussie over presentatietechnieken stuurt op een forum en hoe de studenten samen hun mening vormen¹².

<p>Olaf Du Pont 2010-02-12 09:26:49</p> <p>✎ ✕ 👁 🗨</p> <p>Reply to this message Quote this message</p>	<p>Antwoord: Antwoord: TED</p> <p>Let's find out if we can do the same with another, shorter clip.</p> <p>Again, it's a TED talk, again it's an American speaker, a philosopher. (don't run off yet, he's talking about evolution and Darwin's insight in the matter)</p> <p>The topic is (partly) humour: can you tell me how the form and the content of the presentation blend?</p> <div data-bbox="327 577 933 940"> <p>Dan Dennett: Cute, sexy, sweet, funny</p> </div>
<p>✎ ✕ 👁 🗨</p> <p>Reply to this message Quote this message</p>	<p>Hi!</p> <p>I also find this presentation more interesting than the first one.</p> <p>The strategies he used to make this great presentation:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A large part of his presentation is devoted to situating the subject - He tries to persuade with the 2+2=4 approach - (Sweetness is preserved by sugar, sugar is highly energetic, we need energy => we like sugar) - He stresses some words and uses a pause when necessary (BECAUSE) - The use of his voice is optimal; good intonation, he doesn't talk too fast or too slow - Pictures say a thousand times more than words - By using some jokes, your attention keeps focused and some of his explanations get clarified (like sammy said) <p>One thing I also really liked is that he's very passionate about the subject. For me, that's one of the most important things.</p> <p>Greets, Delphi</p>
<p>Andries De Koker 2010-02-13 15:43:25</p> <p>✎ ✕ 👁 🗨</p> <p>Reply to this message Quote this message</p>	<p>Antwoord: Antwoord: Antwoord: TED</p> <p>Hi,</p> <p>First of all, I totally agree with the 3rd, 4th and 5th paragraph of Sammy, not a single remark. Also no other remarks to the non-verbal aspect of the presentation. Good highlighting(BECAUSE), like Delphi said.</p> <p>But, he doesn't use a lot of text and the pictures aren't very meaningful(without further explanation) what will cause some trouble of you want to review the slideshow. I don't think he should search other pictures and add some text. No, I think he should emphasize a lot more the fact that his theory is bundled in a book.</p> <p>The main goal is to persuade the audience of his way of thinking, in which he succeeds by using 2+2=4 for the first 3 themes(sweet, sexy and cute), but also to sell his book or to convince to read it, where he will explain his theory about 'funny'. The last part of the main goal is a bit lost in my opinion.</p>

¹² Filmpje van <http://www.ted.com>

VOORBEELD 10 ZET WEB 2.0 IN: BLOGS

Een blog is een website waar je korte teksten kan plaatsen, al dan niet met een foto of filmpje erbij. De teksten schrijven doe je op een webpagina die sterk lijkt op jouw tekstverwerker. Blogs kan je gratis plaatsen: één per student of een klasblog waarop iedereen kan meeschrijven en commentaar kan geven op elkaars werk. Een leuke blog kan je gemakkelijk (en gratis) maken op <http://www.blogger.com/> of <http://wordpress.com/>.

ENGELS

God in bread?

During the Middle-Ages, poor people got ill by eating brown bread. Most of them suffered from hallucinations, gangrene or even died. The reason for this disease was the mould Ergot (Claviceps purpurea) that infected cereals which were used in brown bread. In those times, ill people went to a monastery where they hoped to find God's mercy. In the monastery the priests only ate white bread and due to the absence of the mould people got better which strengthened their believe in God.

Through history, eating brown bread wasn't always healthier than eating white bread.

Matthias Moens

POSTED BY SCICO AT 14:17

2 COMMENTS:

Scico zei

Nice blog.

Your picture is captivating. It reflects the opening sentence and nicely show demonstration of helpless beings probably suffering from some abnormalities. I think every reader could understand by merely looking at the pictures.

However, in your last but one sentence, it is not clear to me how the eating of white bread by priests healed others. Convincing to me as this may sound, I suggest you should have mention how those affected by the fungus returned to normal after consuming white bread.

It is quit a nice and interesting blog. I like it.

N. Bruno

Volledig scherm sluiten (F11)

Volgen

met Google Friend Connect

Volgers (4)

Al lid? [Aanmelden](#)

BLOGARCHIEF

► 2010 (42)

▼ 2009 (31)

► april (1)

▼ februari (30)

The Human As a Habitat

How can a weed become a witch?

Do you know what are water wheels?

Do you know Lucy?

Entomopathogenic Nematodes as Biological Control o...

The most horrific and dangerous creatures

Amazing nematodes

Technology, our best friend

STONY VINEYARDS

An ill wind

Beta Decay

Our world once a slime world?

From Claviceps purpurea to LSD

Central Dogma of Molecular Biology

Do You Know Pitcher Plants?

VOORBEELD 11 INTRODUCEER PEER FEEDBACK

Deelnemers zijn geneigd elkaar te 'sparen' tijdens de feedbackronde. Om deelnemers toch gericht feedback te laten geven kan een formulier met aandachtspunten als uitgangspunt dienen. Geef je studenten bijvoorbeeld de opdracht elkaar te beoordelen op een 5-punt Likertschaal. Daardoor dwing je hen iets meer te zeggen dan goed / niet goed, en na te denken over gradaties.

Deelnemers weten op die manier ook vooraf waarop zij moeten letten (bv. spreektempo, uitspraak, houding bij een formele presentatie).

Een andere manier om studenten elkaar te laten evalueren is hen elkaars teksten te laten beoordelen met groene of rode bolletjes/stickers en hen te laten duiden waarom.

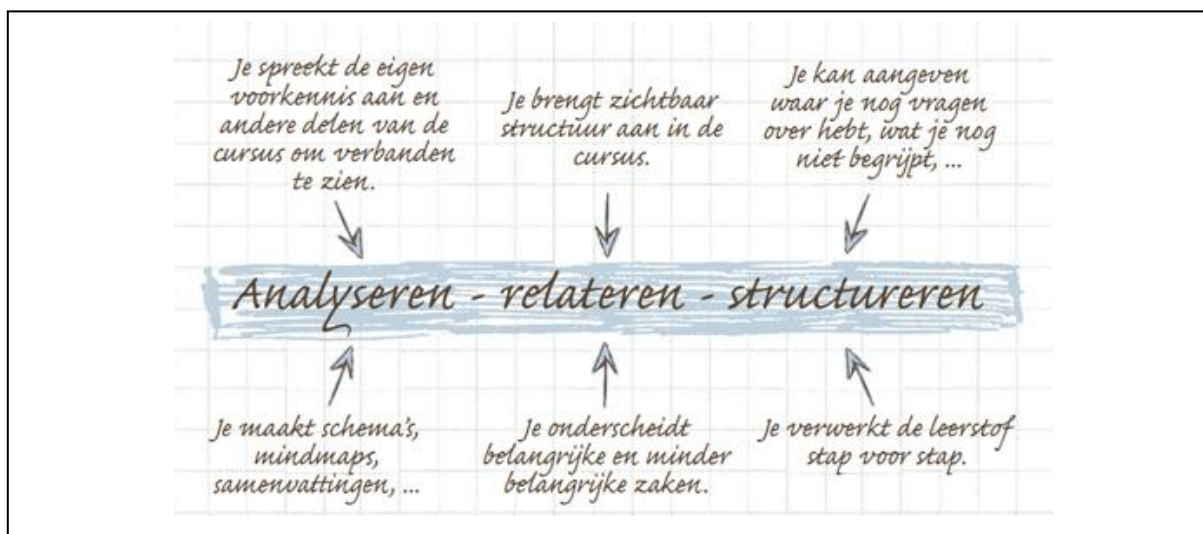

Een voorbeeld van een feedbackformulier voor het maken van notulen bij een vergadering.

	Ja, helemaal		Min of meer		helemaal niet
Aangepast aan doelstelling en doelpubliek	5	4	3	2	1
Volledig	5	4	3	2	1
Feitelijk, eenduidig, objectief	5	4	3	2	1
Kernachtig, beknopt	5	4	3	2	1
Logisch opgebouwd	5	4	3	2	1
Overzichtelijk	5	4	3	2	1
Prettig leesbaar	5	4	3	2	1

4. Analyseren – Relateren – Structureren

Tips	Toepassing
<ul style="list-style-type: none"> • Wijs op de samenhang met andere onderdelen van de taal • Laat studenten verbanden inzien tussen de verschillende leerstofonderdelen • Fris de voorkennis van studenten regelmatig op • Laat studenten verbanden inzien tussen de verschillende leerstofonderdelen en reële situaties 	<ul style="list-style-type: none"> • Laat studenten zelf <i>grammaticale regels</i> afleiden uit voorbeelden (voorbeeld 1) Geef voorbeelden uit de talige realiteit (voorbeeld 1) • Laat studenten zelf woordenlijsten sorteren of opstellen (voorbeeld 2) • Laat verschillende bronnen vergelijken (voorbeeld 3) • Activeer voorkennis (voorbeeld 4) • Bied schrijfkaders aan, bvb. voor een sollicitatiebrief, een bouwplan van een tekst (voorbeeld 5) • Bied ondersteuning bij het structureren (voorbeeld 6 en 7) • Probeer vaardigheden zoveel mogelijk aan elkaar te linken en te integreren

VOORBEELD 1

LAAT GRAMMATICALE REGELS AFLEIDEN UIT VOORBEELDEN

Vraag studenten grammatica of andere taalaspecten af te leiden uit krachtig authentiek materiaal, zoals cartoons, affiches of reclame. Het zelf afleiden van talige elementen biedt vaak een sterkere retentie dan een uitleg door een docent¹³.

SPAANS

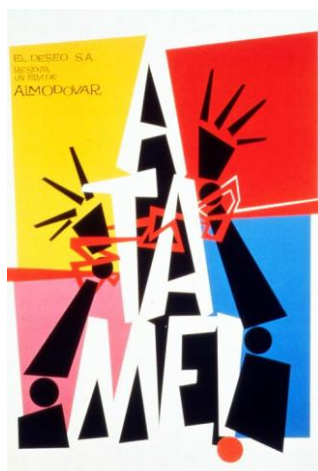
Studenten krijgen een cartoon te zien en moeten zelf de verba in de toekomstige tijd aanwijzen. Laat studenten ook uitleggen wat de pointe is. Vraag dan om via de infinitief van de verba de vorming van de futuro te achterhalen.

Mortadelo y Filemón

Hoe vorm je 'el imperativo informal'? Geef studenten andere verba op –ar en laat hen de imperatief proberen vormen. Ga pas nadien in op de andere vervoegingen (-er, -ir).

Cantar	->	¡Canta!
Bailar	->	¡Baila!
Rezar	->	¡Reza!

=

imperativo informal	3a p. del singular
---------------------	--------------------

¹³ De prentjes uit dit voorbeeld komen van:

Mortadelo et filemón; http://www.lallibriedelau.com/catalog/images/banner_lateral_crucero.jpg;
<http://www.clubcultura.com/clubcine/clubcineastas/almodovar/atame/carteles/grandes/cgr1.gif>;
<http://www.spietati.it/public/arrivederci-amore-ciao.jpg>;
http://www.terminalvideo.com/images/articles/lrg/96/img_225996_lrg.jpg; <http://www.spietati.it/public/buongiorno-notte.jpg>;
http://4.bp.blogspot.com/_200WZcBDXvM/SwKVHNdPFjI/AAAAAAAAANS/1egnW1Nx8s/s1600/joe.jpg;
<http://www.comingsoon.it/imgdb/locandine/big/1700.jpg>

'Come salutare qualcuno in italiano?'

Il saluto quando vai a dormire

:
Buona notte !

I saluti quando ARRIVI :

Informale :

Ciao !

Formale :

Buongiorno ! / Buonasera !

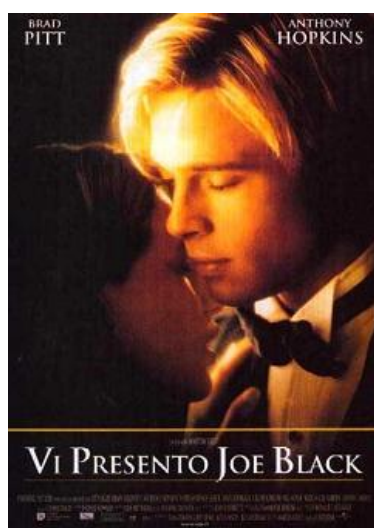
I saluti quando PARTI :

Informale :

Ciao !

Formale :

Arrivederci !

Ti presento ...   *aan jou*

Le presento ...   *aan u*

Vi presento ...   *aan jullie*

Questo è Tommaso, il mio ragazzo.

Questa è Valeria, la mia fidanzata.

Questi sono Federico e Luca, i miei compagni di classe.

Queste sono Serena e Antonella, le mie amiche.

➔ *Questo volgt de gewone regel van de overeenkomst (o/i voor mannelijk en a/e voor vrouwelijk)*

Lei è Anna, mia moglie.

Lui è Gianmarco, mio marito.

Come reagire ???

Piacere !

Piacere, sono Davide.

Piacere, mi chiamo Riccardo.

VOORBEELD 2

LAAT ZELF WOORDENLIJSTEN SORTEREN OF OPSTELLEN

Bied een woordenlijst aan en laat studenten zelf sorteercriteria bedenken. Mondeling komen op die manier verschillende mindmaps tot stand.

Je kan de studenten van een lager niveau (A1-A2) vragen met vaste structuren te werken: "Dit woord hoort daar niet omdat ..." of 'Dit woord ziet eruit als/klinkt als...' Ondertussen bouwen de studenten argumenten op met 'want' en 'omdat'.

Dit systeem gaat nog een stapje verder en is bedoeld voor iets verder gevorderde studenten. Laat studenten zelf woordenschat opzoeken en categoriseren aan de hand van een krantensite met specifieke inhoud. Laat hen reflecteren over de manier waarop ze de woordenlijst zullen opbouwen (bv. naar woordsoort, in inhoudelijke categorieën, met vertaling, voorbeeldzin of definitie in de doeltaal).

ENGELS

bv. voor klimaatverandering: <http://www.guardian.co.uk/environment/climate-change>

bv. voor film: <http://www.guardian.co.uk/film>

Hollywood's new stars: the identity parade

Feature: The studios think they know who the hottest young stars are – but how well have the new breed connected with the public? We headed out to cinemas

to put some 'famous' faces to the test ...
3 comments

'I would've broken Kubrick'

Interview: No matter what they think of his acting, everyone seems to love Keanu Reeves. He tells Ryan Gilbey about Bill & Ted's return, hogging extra takes and becoming an internet meme
33 comments

The King's Speech: True blood or right royal dud?

Reel history: Does Tom Hooper's Oscar-tipped Brit-flick about George VI's struggles with his stammer talk sense or take liberties?

- To clap the King's Speech?
- The King's Speech rouses Britain to the box office
- The King's Speech flies the flag for a stiff upper lip that no longer exists

David Thomson on Paul Giamatti

Comment: Paul Giamatti has the haunted look and paranoia of a lifelong supporting actor who knows he's never going to get a big lead role

1 comment

Which Batwoman will make the Dark Knight rise?

Week in geek: Keira Knightley and Anne Hathaway are being touted to play the love interest/villain in Christopher Nolan's

New film, old media

Michael Hann: Hollywood continues to depict newspapers in movies as

VOORBEELD 3 LAAT VERSCHILLENDE BRONNEN VERGELIJKEN

Laat studenten een krantenartikel vergelijken met een TV-fragment over hetzelfde onderwerp. Wat is verschillend? Wat is vergelijkbaar?

ENGELS

Is de berichtgeving over de dood van een jongen in Brisbane objectief of wordt het een sensationeel nieuwsitem? Vergelijk het videofragment op BBC News¹⁴ met een artikel uit de Herald Sun¹⁵.

Floods boy loses his life to save his brother's

VOORBEELD 4 ACTIVEER VOORKENNIS BIJ HET LEZEN

Moedig studenten aan om opgedane kennis te gebruiken bij een nieuwe opdracht. Activeer hun voorkennis. Bij het lezen van een tekst kan dit door volgende vragen te hanteren ter voorbereiding van de leesopdracht.

- Wat voor soort tekst ga ik lezen?
- Hoe ziet de tekst eruit?
- Wat weet ik van de auteur?
- Wat zegt me het jaartal waarin de tekst geschreven is?
- Waarom wil de auteur deze tekst schrijven? Wat bedoelt hij ermee?
- Lees de titel en de eerste zinnen. Waar gaat de tekst over? Wat weet ik al van dit onderwerp?
- Ben ik geïnteresseerd in dit onderwerp? Zo nee, hoe kan ik mezelf geconcentreerd houden tijdens het lezen? Wat is mijn mening over het onderwerp?
- Hoe lees ik de tekst, nu ik het antwoord op bovenstaande vragen weet?

¹⁴ <http://www.bbc.co.uk/news/world-12182092>

¹⁵ <http://www.heraldsun.com.au/news/special-reports/teenager-swept-away-after-saving-his-brother-from-toowoomba-floods/story-fn7kabp3-1225986169850>

VOORBEELD 5 BIED SCHRIJFKADERS AAN

Schrijfkaders kunnen helpen studenten te leren omgaan met het structureren van teksten. Ook het omgaan met genreconventies kan verbeteren. Een schrijfkader is een tekst waarvan alleen de beginzinnen zijn gegeven die studenten verder aanvullen. De mate van steun bij het schrijfkader kan variëren.

NEDERLANDS

Een voorbeeld van een schrijfkader uit <http://basistaal.slo.nl/Formuleren/Tips/tip9/>:

Vergelijken: overeenkomsten

Hoewel een ... en een ... verschillend zijn, lijken ze ook op elkaar.
 Ze hebben bijvoorbeeld allebei ...
 Een andere overeenkomst is dat een ... en een ... beiden ....
 De ... is net zo ... als ...
 De .... lijkt op ....., want ...
 Tot slot zijn ze allebei ....

VOORBEELD 6 LEER LEERSTOF STRUCTUREREN: TELEGRAM¹⁶

Leer studenten een tekst (van 200 à 500 woorden) samenvatten door het verwijderen van onbelangrijke informatie. Laat studenten individueel informatie schrappen die niet de kern van het verhaal weergeeft. Nadien moeten ze een samenvatting maken in de vorm van een telegram (15 à 20 woorden per alinea). Per twee vergelijken ze dan hun telegrammen.

VOORBEELD 7 LEER LEERSTOF STRUCTUREREN: SKAPA-METHODE¹⁷

De SKAPA-methode vertrekt van de details om uiteindelijk te komen tot de kern. Het is een soort van omgekeerde samenvatting.

Hoe werkt het?

- * Een blad deel je verticaal in 3 kolommen in.
- * Horizontaal nummer je de verschillende alinea's.
- * Werk elke kolom afzonderlijk af, voor je aan de volgende kolom begint.

1. Kolom 1

Schrijf na het lezen van elke alinea de belangrijke zaken uit die alinea op. Het gaat hier over een schematische weergave van de gemarkeerde tekst. De nummers in deze kolom stemmen overeen met de volgorde van de verschillende alinea's in de tekst.

2. Kolom 2

Lees de samenvatting van de verschillende alinea's uit kolom 1 terug door en maak een nieuw schema. Het kan zijn dat je alinea's kan samennemen of anders moet ordenen. In deze kolom bekom je dus de essentie van de verschillende alinea's.

---

¹⁶ *Actief met taal*. D. de Coole & A. Valk. p.25

¹⁷ <http://www.ritacollege.be/website/docentigeomgeving/studeermethodes.php>

3. Kolom 3

Neem kolom 2 opnieuw door en bedenk daarbij wat de kernen, de trefwoorden zijn van het geheel dat je hier verwerkt. In deze kolom bekom je de essentie van het geheel.

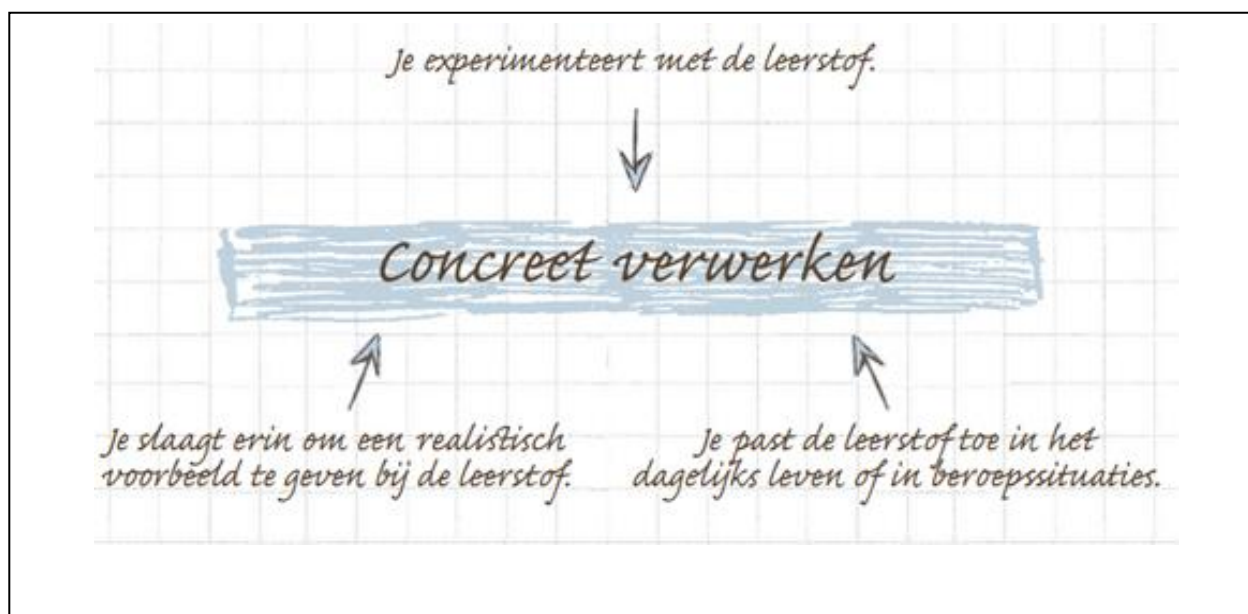
4. Werkwijze

Je vertrekt dus van de tekst, de leerstof met alle details en je komt uiteindelijk tot de kern. De structuur die je nu verkregen hebt, bekijk je van rechts naar links, van hoofdzaken naar bijzaken en details. Bij deze methode moet je meermaals door de leerstof gaan, vooraleer je de hoofdzaken vastlegt. Zo ben je heel concreet bezig en kan je je concentratie vrij goed behouden. Je mag deze methode natuurlijk niet slaafs volgen, een methode is slechts een hulpmiddel om je leerstof te structureren en te schematiseren. Soms kan je sneller gaan dan de SKAPA-methode aangeeft: je kan meteen twee alinea's structureren, soms is de laatste kolom wat overbodig.

5. Voorbeeld van een SKAPA-schema

Typering van elke alinea	Essentie van elke alinea	Essentie van het geheel
1		
2		
3		
4		
5		
6		

5. Concretiseren

Tips	Toepassing
<ul style="list-style-type: none"> • Geef voorbeelden van het gebruik van vreemde taal in het dagelijkse leven • Wijs op de relevantie van de geziene leerstof • Introduceer verschillende taalregisters 	<ul style="list-style-type: none"> • Pas Total Physical Response toe (voorbeeld 1) • Maak complexe opdrachten concreet (voorbeeld 2) • Gebruik concrete werkvormen (voorbeeld 3) • Laat studenten presenteren • Wissel af in 'soort' gesprek. vb. verwerking van een boeking gevolgd door 'slecht nieuws' gesprek • Maak theorie concreet en visueel (voorbeeld 4) • Geef voorbeelden van gebruik van vreemde taal op de werkvloer (voorbeeld 5) • Gebruik concreet videomateriaal (voorbeeld 6) • Concretiseer en visualiseer woordenschat (voorbeeld 7) • Leg de nadruk op de actualiteitswaarde van een linguïstisch of literair fenomeen

VOORBEELD 1 PAS TOTAL PHYSICAL RESPONSE TOE

TPR werd in de Verenigde Staten in 1960 ontwikkeld door James Asher. Het sluit aan bij de door psychologen ontwikkelde 'trace theory', die claimt dat het geheugen wordt vergroot als het gestimuleerd wordt (traced) door een motorische activiteit. Je laat studenten zo veel mogelijk bewegen.

Dat kan je doen door studenten in de klas te laten rondlopen. Je vraagt bijvoorbeeld drie zinnen over zichzelf op een kaartje te schrijven (bijvoorbeeld over je uiterlijk, je karakter, je hobby's). De docent herverdeelt de kaartjes en de studenten gaan op zoek naar hun partner. Je kan hen later iets laten vertellen in de groep over de andere persoon van wie ze het kaartje hadden gekregen.

Ook kleinere bewegingen kunnen werken. Kies een gedicht, lied of filmpje. Laat de studenten één keer kijken/luisteren en geef hen strookjes uit de luistertekst. Studenten moeten de strookjes in de juiste volgorde op tafel proberen te leggen in overleg met een medestudent. Na een tweede keer kijken/luisteren kan de juiste volgorde klassikaal besproken worden.

SPAANS

Aangezien er bij TPR vaak gebruik wordt gemaakt met de gebiedende wijs, ga je als docent bijvoorbeeld op zoek naar een videofragment met daarop enkele bewegingsoefeningen, begeleid met gesproken tekst.

Op de website van Yo dona (<http://www.elmundo.es/yodona/hemeroteca/belleza/fitness.html>) staan allerlei videofragmenten met korte fitnessoefeningen. Je kan de studenten eerst het fragment laten beluisteren en hen vragen de bewegingen uit te voeren. Ter controle kan je het videofragment laten bekijken. Geef in een lager niveau eventueel de tekst van het videofragment. Nadien kan je de studenten gericht laten luisteren en de woordenschat laten noteren.

Trabaja los abductores

Actualizado jueves 16/10/2008 11:03 (CET)

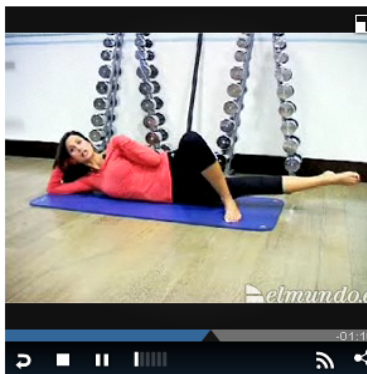
MARÍA GINER

Esta semana entrenaremos la cara interna del muslo, los abductores. Con una simple colchoneta lograremos resultados espectaculares.

OBJETIVO: Fortalecer la cara interna del muslo mientras reforzamos la zona abdominal mediante el control de la respiración.

EJECUCIÓN: Nos tumbamos sobre el costado derecho en posición neutra. Los tres huesos de la cadera en un mismo plano. Una mano sobre la cabeza nos ayudará a mantener la estabilidad.

Elevaremos la pierna, alargándola todo lo posible, y realizaremos círculos de 30 centímetros. Al exhalar, elevamos la pierna hasta el techo. Procuramos trabajar la potencia abdominal.

ENGELS

The adverb game gaat als volgt: persoon A geeft een "bevel" (clap your hand, open the door, etc., (afhankelijk van niveau). Persoon B heeft een bijwoord in gedachten (bv. enthusiastically, reluctantly, aggressively) en hij voert dat bevel uit op die manier. Persoon A moet raden welk bijwoord het is.

VOORBEELD 2   MAAK COMPLEXE OPDRACHTEN CONCREET: PRESENTATIES¹⁸

Studenten ervaren veel stress bij de voorbereiding en uitvoering van een presentatie. Om dat tegen te gaan kan je de presentatie in een notendop uitproberen. De studenten geven een spreekbeurt van 1-2 minuten op basis van een thema dat de lesgever opgeeft. Ze krijgen voor de spreekbeurt 3 minuten om 10 woorden op te schrijven die ze met het thema associëren. Student A geeft zijn/haar presentatie aan zijn/haar buur, student B noteert feedback en vice versa.

Deze opdracht kan als opwarmertje of afsluiter dienen of de voorbereiding zijn van een latere grotere presentatie.

VOORBEELD 3   GEBRUIK CONCRETE WERKVORMEN

Volgende piramide toont dat de mate waarin studenten leerstof onthouden afhankelijk is van de gebruikte werkvorm. Uit de leereffectenpiramide¹⁹ stellen we vast dat de ondersteuning van een presentatie door audiovisuele middelen de retentiegraad verhoogt. Demonstraties en discussiegroepen werken ook goed. Het leereffect is echter maximaal als studenten zelf moeten doceren. Laat hen dus ook eens zelf iets aan elkaar uitleggen.

“Lecture continues to be the most prevalent teaching mode in secondary and higher education, despite overwhelming evidence that it produces the lowest degree of retention for most learners.” David A. Sousa, *How the Brain Learns*.

¹⁸ Actief met taal. D. de Coole & A. Valk. p.96-97

¹⁹ Prentje piramide van <http://inwiki.pabo-inholland.nl/media/leerpiramide.jpg>.

VOORBEELD 4   MAAK THEORIE CONCREET EN VISUEEL

In plaats van het geven van tips rond het opstellen van een power point, kan je beter meteen op basis van praktische voorbeelden en discussie de tips zelf laten ondervinden en afleiden.

ENGELS

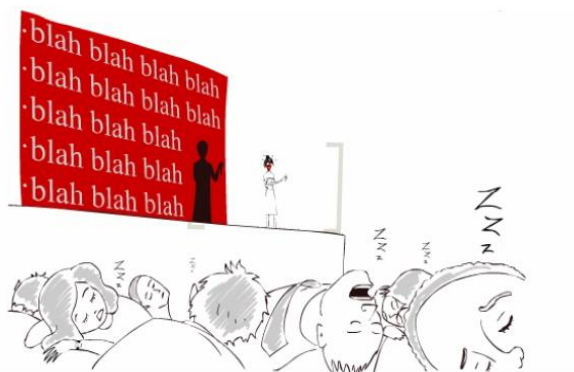
Slide design: www.presentationzen.com is Garr Reynolds' blog about issues related to professional presentation design. He uses Bill Gates' slides as an example to show how PowerPoint should be used. Can you see the evolution Bill gates went through from 2005 until 2010?

2005	
<p>Windows Live™</p> <ul style="list-style-type: none"> Internet-based personal services to bring together your digital world Centered on the individual Communications, information, protection Separate from Windows MSN.com continues as programmed content Primarily supported 	<p>The Microsoft "Live" Platform</p> <p>People Network, Search Network, Ad Network</p> <p>Windows Live, Office Live, LIVE, Other Experiences from Microsoft & Others</p> <p>Windows, Office, XBOX, Other Software</p> <p>Microsoft-based Devices, Other Devices</p>
2007	
<p>Digital Workstyle: Advanced</p> <ul style="list-style-type: none"> Rights managed documents VOIP & Unified Communications replacing PBX Digitized meetings including Roundtable Rich models for forecasting Tablet computing Video channel for community involvement 	<p>Revolutionizing Advertising</p> <p>Measurement & Targeting, Buying & Selling, Interactivity & New Formats</p>
2010	
<p>26 BILLION TONS OF CO₂ YEARLY</p>	<p>$\Sigma \text{CO}_2 \rightarrow \text{TEMPERATURE INCREASE} \rightarrow \text{NEGATIVE EFFECTS}$</p>

PowerPoint is zeker niet het enige programma waarmee je als docent of student aan de slag kan. Studenten zijn meestal erg enthousiast over Prezi (<http://www.prezi.com>). Een Prezi-presentatie bestaat in feite uit één groot vel papier waarop de presentatie staat. Prezi laat toe om hierbij in te zoomen op details en terug uit te zoomen voor het overzicht. Uiteraard kun je ook hyperlinks, afbeeldingen en video's toevoegen. Het programma kan gratis online gebruikt worden, je moet enkel een account aanmaken.

Create astonishing presentations live and on the web

Sign up now

VOORBEELD 5 GEEF VOORBEELDEN VAN VREEMDE TALEN OP DE WERKVLOER

Voor het zakelijk taalgebruik is het Calliope-project (<http://www.calliope.be/>) en de bijbehorende website interessant. Het is een meertalige, virtuele leeromgeving die modulair werkt. Studenten kunnen op de website terecht om zowel hun Nederlandse, Engelse als Franse schrijfvaardigheid te versterken. Ze kiezen zelf welke module aansluit bij hun noden.

 The screenshot shows the Calliope website interface. At the top, there's a navigation bar with 'Calliope', 'Outils', and 'Aide' links, and a search bar labeled 'Recherche'. Below this is a header with 'Home' and 'Modules' links. The main content area is titled 'Modules' and lists various linguistic competencies. On the right, there's a section titled 'Aidez-nous à améliorer Calliope' with a feedback form.

Modules

Calliope est un centre d'écriture en ligne où ces compétences linguistiques qui sont particulièrement importantes dans un environnement professionnel et/ou scientifique se trouvent au centre de l'intérêt.

Les modules suivants sont à votre disposition. À vous d'effectuer votre choix.

Compétences écrites

- [La lettre d'affaires](#)

Université Gent

Compétences écrites

- [Curriculum vitae](#)
- [Lettre de motivation](#)

Compétences orales

- [Interview](#)

Aidez-nous à améliorer Calliope

Utilisez le formulaire ci-dessous pour nous informer d'erreurs, d'omissions ou d'informations dépassées que vous avez remarquées.

nom

calliope url*

message*

VOORBEELD 6   GEBRUIK CONCREET VIDEOMATERIAAL

Speel een fragment van een Tv-programma zonder beeld zodat alleen het geluid of de muziek te horen zijn. Let erop dat het beeldmateriaal functioneel is bij de tekst. Vraag dan de beelden te beschrijven waarvan de studenten denken dat ze bij het geluid horen. Laat tot slot de beelden zien en bespreek verschillen en overeenkomsten. Je kan ook andersom werken: je laat een fragment zien uit een soap, een kookprogramma²⁰, een film, een reclamespot, enz. en je laat studenten de tekst verzinnen die erbij hoort. Achteraf kan je de originele geluidsband laten horen.

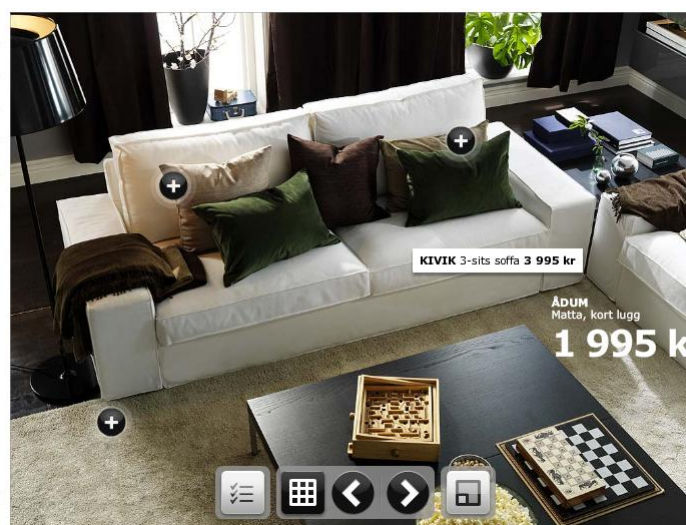
VOORBEELD 7   CONCRETISEER EN VISUALISEER WOORDENSCHAT

Studenten vinden woordenschat aanleren meestal een lastige opdracht, vooral als er weinig aanknopingspunten zijn met de moedertaal. De motivatie neemt echter toe wanneer ze inzien dat de taal hen toelaat meer te begrijpen.

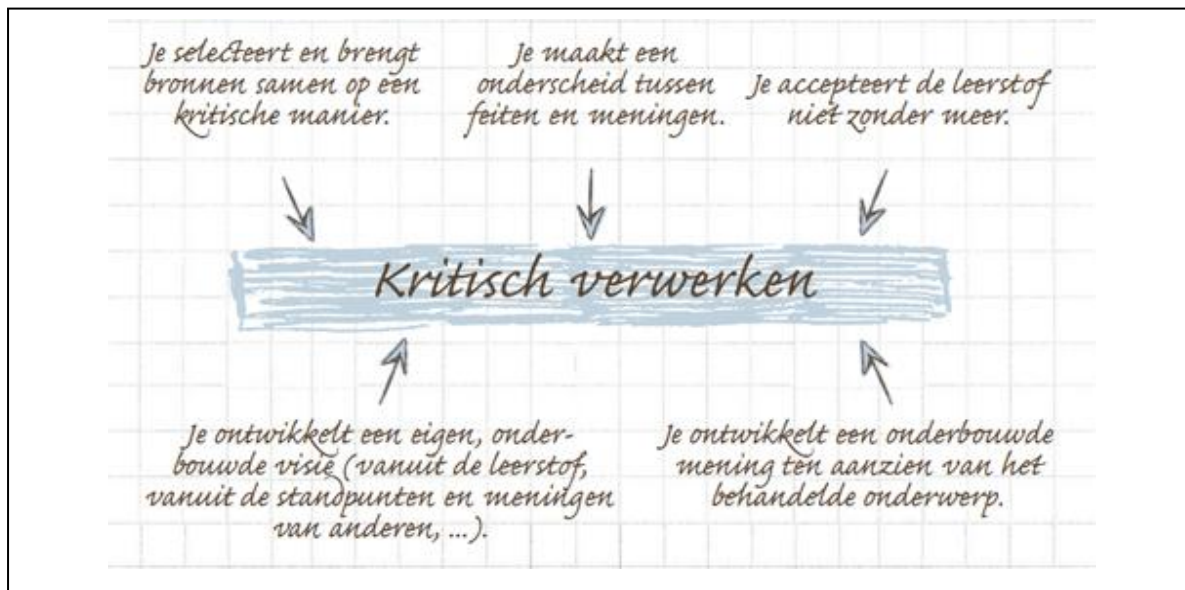
ZWEEDS

Geef hen bijvoorbeeld de opdracht om namen van meubels op te zoeken op de website van Ikea (<http://www.ikea.com/se/sv/>). Op die manier krijgen ze ook een idee van hoeveel de meubels in Zweden kosten.

²⁰ Foto Nigella Lawson van http://img.dailymail.co.uk/i/pix/2007/09_02/nigellaDM1409_468x500.jpg en make-up video van http://i.ytimg.com/vi/08FTuV0Z_m4/0.jpg

6. Kritisch verwerken

Tips	Toepassing
<ul style="list-style-type: none"> • Leer studenten bronnen kritisch benaderen • Wijs studenten op het doel van een tekst, zodat ze zelf een standpunt kunnen innemen • Overloop de verschillende soorten argumentatie • Laat studenten debatteren en een tegengesteld standpunt innemen 	<ul style="list-style-type: none"> • Bied ondersteuning bij het discussiëren en argumenteren (voorbeeld 1, 2, 3) • Laat studenten naar subjectieve en objectieve elementen in krantenartikels zoeken (voorbeeld 4) • Laat bronnen vergelijken (voorbeeld 4) • Leer leesstrategieën gebruiken (voorbeeld 5) • Breng kritische zin aan (voorbeeld 6) • Bied hen criteria aan waarmee ze internetsites kunnen beoordelen (voorbeeld 7)

VOORBEELD 1 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET DISCUSSIËREN EN ARGUMENTEREN

Deel het argumentatieproces en verschillende stappen op (bv. eerst argumenten verzamelen pro, sorteren op belangrijkheid, argumenten van de tegenpartij zoeken en tegenargumenten formuleren).

Zet de banken en stoelen in een U-vorm als je een kleine groep wil laten discussiëren. Kies voor een panelgesprek als je een grotere groep studenten hebt. Een aantal studenten (die je lukraak kiest op het moment zelf) zetelen in het panel terwijl de rest observeert (eventueel peer-evaluatie).

Als je studenten de opdracht geeft moderator te zijn, moet je hen goed voorbereiden op de taak. De moderator is immers de bewaker van een discussie. Zij moeten vragen stellen, meningen vergelijken, de discussie sturen, af en toe samenvatten en de discussie ten slotte beëindigen.

Laat studenten debatteren over een gedeelde ervaring (een video die ze net gezien hebben, een dialoog, een nieuwsitem in de doeltaal). Geef studenten voldoende tijd om een mening te formuleren. Om iedereen te dwingen stelling te nemen kan je beginnen met een stemming (bv. met groene en rode kaartjes). Je kan bij complete goed- of afkeuring wel zelf standpunten of specifieke rollen toewijzen.

DUITS

Reclame is vaak geïnspireerd op het genderthema en leent zich dus uitstekend tot een discussie over gender. Op de website <http://www.zorra.gendersquare.org/> vind je zeker inspiratie.

Een filmpje met stereotype beelden over mannen kan je laten herwerken tot een gelijkaardig reclamefilmpje over vrouwen (bv. met Windows MovieMaker).

Du bist ein Mann!

<http://www.youtube.com/watch?v=p4EadtuUBog>

“Ik ben onweerstaanbaar, zeg ik, als ik mijn dure geurtje opdoe. Ik ben een vermogend bankier, zeg ik, als ik uit mijn BMW stap. Ik ben een jonge stoere bink als ik een glas extra bier leegdrink en een mooie man, zeg ik, als ik mijn Levi's aantrek.”

NEDERLANDS

De webquest “Merken ontmaskerd” levert mooie stof tot discussie op.

http://www.webkwestie.nl/digitheek_hbo_universiteit/hbo/voorbeelden/Merken%20ontmaskerd/frames2.html

²¹ <http://www.zorra.gendersquare.org/>

VOORBEELD2 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET DISCUSSIËREN: HET LAGERHUIS²²

Verdeel de groep als volgt: twee studenten zijn jury (zij luisteren en bepalen welke partij de sterkste argumenten aanbrengt of de beste stijl van debatteren heeft), één student moet de tijd in de gaten houden en waarschuwen voor het einde (elke stelling max. 10 minuten), de rest van de groep verdeel je in twee.

Deze tegenover elkaar geplaatste groepen moeten nu discussiëren over max.drie controversiële thema's. Als docent ben je groepsleider: je bepaalt dus wanneer er overgegaan wordt naar een volgende stelling en je geeft beurten.

VOORBEELD 3 BIED ONDERSTEUNING BIJ HET DISCUSSIËREN: SPEL VAN DE TWEE STOELN

Vraag twee vrijwilligers, laat hen het standpunt VOOR of TEGEN verdedigen van een thema dat ze uit een reeks kiezen. Begin de eerste ronde: laat hen hun respectievelijk standpunt kort verdedigen en stop wanneer je ziet dat de studenten geen ideeën meer hebben. Onmiddellijk nadien moeten de vrijwilligers van rol wisselen over hetzelfde thema. Op die manier leren studenten zich inleven. Na elk 'spel' wordt geëvalueerd hoe de 'rollen' bevielen.

SPAANS²³

Pedimos que salgan dos personas voluntarias. Primero les ofrecemos que elijan, sin verlo, el cartel A FAVOR o el cartel EN CONTRA. A continuación tienen que elegir, también cogiendo papelitos secretos, el tema del debate.

Comienza la primera ronda. Deben interpretar el debate metiéndose en el rol que les ha tocado. No es necesario que sea largo. Cuando se vea que se van acabando las ideas es mejor cortar.

Inmediatamente después se cambian de silla y quien interpretó el rol A FAVOR tendrá que interpretar ahora el rol EN CONTRA sobre el mismo tema.

Hemos intentado ponernos en lugar de otras personas con pensamientos y actitudes probablemente, diferentes a las nuestras. Conocernos mejor y conocer a las personas que nos rodean nos ayudará en la convivencia.

Después de cada actuación procederemos a evaluar escuchando siempre lo primero cómo se han sentido durante la interpretación. Cómo les resultó el rol.

---

²² *Actief met taal*. D. de Coole & A. Valk. p. 90-91

²³ <http://www.educarueca.org/spip.php?article148>

VOORBEELD 4 LAAT BRONNEN VERGELIJKEN: KRANTEN

Door kranten(artikels) te vergelijken leren studenten dat informatie nooit neutraal wordt gepresenteerd. Op die manier kunnen studenten concreter zoeken naar objectieve en subjectieve informatie in krantenartikels.

Je vindt krantenartikels uit verschillende bronnen op <http://www.krantenkoppen.be>. Alleen al het vergelijken van de voorpagina's van een bepaalde dag kan verhelderend zijn²⁴.

²⁴ www.destandaard.be; www.demorgen.be; www.hetbelangvanlimburg.be; www.gazetvanantwerpen.be

VOORBEELD 5 LEER EXTENSIEVE LEESSTRATEGIEËN GEBRUIKEN

Kunnen studenten een tekst lezen zonder te focussen op het taaltechnisch aspect ervan? Twee zeer nuttige extensieve leesstrategieën voor zowel eerste als tweede of vreemde taalverwervers zijn skimmen en scannen. Dit houdt in dat ze letten op de uiterlijke kenmerken van de tekst.

- ✓ Skimmen: De student kijkt gedurende een minuut naar een tekst of hoofdstuk. Vraag de studenten de tekst weg te leggen en mondeling te rapporteren wat ze hebben geleerd. Hoe? Oefen dit in aan de hand van een tekst die de studenten nog niet eerder gelezen hebben. Laat de studenten per twee kort rapporteren na het skimmen. Was er een inleiding en een conclusie? Hebben ze de eerste regel van elke alinea bekeken? Laat studenten een tweede keer skimmen opdat ze ondervinden dat ze niet onmiddellijk intensief moeten lezen om te weten waar een tekst over gaat.
- ✓ Scannen: Studenten zijn op zoek naar specifieke informatie naar aanleiding van een vraag. Doe eerst enkele vragen klassikaal zodat studenten zien hoe je het antwoord kan vinden. Bespreek ook niet enkel de goede antwoorden maar ook de zoektocht. Help de studenten inzien dat ze hun ogen snel over het papier moeten laten gaan. In een variant hiervan vraag je de studenten zelf vragen te maken en te beantwoorden.

VOORBEELD 6 BRENG KRITISCHE ZIN AAN: FOUTEN OPSPOREN

Kies een luistertekst. Maak een korte samenvatting (mèt fouten) van de luistertekst. Bereid studenten voor op het thema van de luistertekst. Laat hen een eerste keer luisteren zonder de samenvatting. Geef vervolgens aan dat je een samenvatting met enkele fouten gemaakt hebt en dat je wil dat zij de fouten onderstrepen tijdens het luisteren.

VOORBEELD 7 BRENG KRITISCHE ZIN AAN: WYSIWYG

“Hoewel het gebruik van internet voor werkstukken op school dus heel gewoon is geworden, wordt vaak voorbij gegaan aan het feit dat informatie zoeken op internet niet altijd zo gemakkelijk als het lijkt [...] Voor het oplossen van een [...] informatieprobleem moeten scholieren in staat zijn om het probleem te definiëren, informatie te zoeken met behulp van de juiste zoektermen, die informatie globaal door te nemen en te beoordelen, vervolgens te verwerken en tenslotte samen te voegen en te presenteren in bijvoorbeeld een werkstuk [...] het beoordelen van internetinformatie een cruciale stap in het oplossingsproces. En juist met deze cruciale stap hebben jongeren moeite, of ze slaan de stap in zijn geheel over.”

Bovenstaand citaat uit het artikel “Internetinformatie leren beoordelen: twee onderwijsmethodes vergeleken” geeft aan dat het voor studenten een hele opdracht blijkt te zijn om kritisch te staan tegenover internetinformatie. A. Walraven, S. Brand-Gruwel en E. Boshuizen lijkten daarom enkele criteria op bij het beoordelen van informatie en websites²⁵

²⁵ “Internetinformatie leren beoordelen: twee onderwijsmethodes vergeleken”, A. Walraven, S. Brand-Gruwel & E. Boshuizen, p.19.

	Bruikbaarheid	Controleerbaarheid	Betrouwbaarheid
Informatie beoordelen	Taal(gebruik) Aansluiting op de vraag Publiek Actualiteit Hoeveelheid informatie	Auteurskenmerken Referenties/links Informatie komt overeen met voorkennis Informatie komt voor op meerdere sites Organisatie achter de site	Soort informatie Objectiviteit Primair/secundair Doel
Website beoordelen	Taal(gebruik) Aansluiting op de vraag Publiek Actualiteit Technisch: uiterlijk/snelheid	Reputatie	Soort (site/pdf) Primair/secundair

ENGELS

Een leuke tool om studenten te laten kennismaken met de problemen van het net is "What you see is what you get". Als docent geef je de opdracht om informatie over een fictieve artiest 'Jacopo di Poggibonsi' op te zoeken. Nadat er enkele studenten informatie gevonden hebben over de schilder, onderbreek je de zoektocht en maak je studenten duidelijk dat het om een fictief persoon ging. Uiteindelijk doorlopen ze met een medestudent enkele onderwerpen. De bedoeling is dat ze samen beslissen of het om betrouwbare informatie gaat en uiteindelijk tot een reeks 'reliability rules' komen.

Voor de docent: <http://www.saskschools.ca/~ischool/tisdale/integrated/wysiwyg/teacher.htm/>

Voor de student: <http://www.saskschools.ca/~ischool/tisdale/integrated/wysiwyg/students.htm/>

Bronnen

- D. de Coole & Anja Valk. *Actief met taal Didactische werkvormen voor het talenonderwijs*. Coutinho: Bussum.
- O. Du Pont: "Web 2.0 in de klas." In: *Les*, jaargang 28, nummer 167.
- E. Kwakernaak. *Didactiek van het vreemdetalenonderwijs*. Coutinho: Bussum.
- Plantijn Hogeschool van de provincie Antwerpen. *Succesvol leren, tips voor studenten*.
<http://www.golewe.be/main.aspx?c=GOESTING&n=500907>.
- Plantijn Hogeschool van de provincie Antwerpen *Succesvol leren ondersteunen, tips voor leraren en docenten*.
<http://www.golewe.be/main.aspx?c=GOESTING&n=500907>.
- A. Vandendaele & E. Van Praet. *Of bulls and Bears*. Acco: Leuven.
- P. Van Petegem (red.). *Praktijkboek activerend hoger onderwijs*. Lannoo Campus: Tielt.
- A. Walraven, S. Brand-Gruwel & E. Boshuizen, "Internetinformatie leren beoordelen: twee onderwijsmethodes vergeleken", in: *OnderwijsInnovatie*. 10 (1). pp. 17-25.